

Powszechny
dziennik praw państwa i rządu
dla
cesarstwa austriackiego.

Część XVI.

Wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 12. Marca 1852,
w wydaniu niniejszem: dnia 16. Czerwca 1852.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XVI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 12. März 1852,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 16. Juni 1852.

Część XVI.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckim: 12. Marca 1852,

w wydaniu niniejszem 16. Czerwca 1852.

57.

Traktat pocztowy między Austryą i Modeną

podpisany przez obu stronnych pełnomocników w Modenie na dniu 29. Października 1851, którego ratyfikacye także tam zamienione zostały na dniu 30. Grudnia 1851.

My Franciszek Józef pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki - Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Solnogradu, Styryi, Karynty, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książę górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książę Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzaeyi i na Istrii; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregeneu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Czynimy wiadomo niniejszem wszem w obec i każdemu z osobna, komu na tem zależy:

Ponieważ konwencya fundamentalna względem związku pocztowego austryacko-włoskiego, zawarta we Florencyi na dniu 5. Listopada r. 1850. między pełnomocnikiem Naszym i pełnomocnikiem Jego C. K. Wysokości, Arcyksięcia Austryi, Wielkiego Księcia Toskańskiego, a potwierdzona przez Nas na dniu 30. tego samego miesiąca, uznaną i przyjętą została także przez pełnomocników tak Naszego jako też Jego Królewskiej Wysokości, Arcyksięcia Austryi, księcia Modeny, jak gdyby przez nich samych zawarta, z dodatkiem osobnej konwencyi pocztowej, na d. 29. Października r. b. przeprowadzonej do skutku i podpisanej w Modenie, w następującej osnowie:

XVI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 12. März 1852, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 16. Juni 1852.

57.

Post-Vertrag zwischen Oesterreich und Modena vom 29. October 1851.

Von den beiderseitigen Bevollmächtigten unterzeichnet zu Modena am 29. October 1851, und die Rationen ausgewechselt ebendasselbst am 30. December 1851.

Nos Franciscus Josephus Primus,
divina favente clementia Austriae Imperator;
 Rex Hungariae, Bohemiae, Lombardiae et Venetiarum, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illiriae; Rex Hierosolymae etc.; Archidux Austriae; Magnus Dux Hetruriae et Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae et Bucovinae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Dux superioris et inferioris Silesiae, Mutinae, Parmae, Placentiae et Quastalae, Osveciniae et Zatoriae, Teschiae, Foro-Julii, Ragusae et Gaderae etc.; Comes Habsburgi, Tirolis, Kyburgi, Goritiae et Gradiscae; Princeps Tridenti et Brixinae etc.; Marchio superioris et inferioris Lusatiae et Iстриae; Comes Altae-Amisiae, Feldkirchia, Brigantiae, Sonnenbergae etc.; Dominus Tergesti, Cattari, Marchiae Slavoniae etc. etc.

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus.

Posteaquam ea, quae die 5. Novembris anni 1850 Nostrum inter ac plenipotentiarium Caesariae et Regiae Celsitudinis Suae, Archiducis Austriae, Magni Ducis Hetruriae Florentiae inita atque a Nobis die 30. ejusdem mensis et anni sancita est conventio fundamentalis super austro-italica Unione postali, etiam a plenipotentariis tum Nostro, tum Regiae Celsitudinis Suae, Archiducis Austriae Mutinaequae Ducis veluti ab eisdem pacta agnita et accepta sit, addita etiam speciali conventionem postali die 29. Octobris a. c. inita et signata Mutinae tenoris sequentis:

Tekst pierwotny.

Il Governo austriaco ed il Governo estense avendo sentito l'opportunità di agevolare sempre meglio ai proprii sudditi rispettivi il pronto e sicuro scambio delle comunicazioni postali, così è che i Plenipotenziarii dei due Governi predetti, cioè:

per Sua Maestà l'Imperatore
d'Austria

il Conte Giovanni Girolamo Allegri
Commendatore dell'Ordine Pontificio di
S. Gregorio Magno, Ciambelano attuale
di Sua Maestà Imperiale e Reale Apostolica
e Suo Ministro residente presso le Corti di
Modena e Parma, e

per Sua Altezza Reale l'Arciduca
Duca di Modena

il Conte Giuseppe Forni Imperial
Regio Ciambelano, Commendatore del-
l'Ordine del merito della Corona di Baviera,
Cavaliere Gran Croce dell'Ordine d'Isa-
bella la Cattolica, Commendatore dell'Im-
perial Ordine della Corona di ferro, Cavaliere
Gran Croce dell'Ordine Pontificio di San
Gregorio Magno, Cavaliere Gran Croce
dell'Ordine Portoghese di Cristo, Senatore
Gran Croce del Sacro Angelico Imperial
Ordine Costantiniano di S. Giorgio di
Parma, Consigliere di Stato di Sua Altezza
Reale l'Arciduca Duca di Modena e Suo
Ministro degli affari esteri,

chiamati dai loro poteri e dalle loro
istruzioni a stipulare d'accordo una con-
venzione speciale postale, sotto riserva delle
Sovrane ratifiche, hanno adottato il se-
guente articolato:

Przekład.

Ponieważ rząd austriacki i modeniński
uznały potrzebę obustronnym poddanym
Swym ułatwić coraz więcej prędkości i pewny
obróć pocztowy, przeto niżej wymienieni
pełnomocnicy obu rządów rzeczonych, a
mianowicie pełnomocnik:

Jego C. K. Apostolskiej Mości,
Najjaśniejszego Cesarza Austrii:

hrabia Jan Hieronim d'Allegri, komandor
orderu papieżkiego św. Grzegorza Wielkie-
go, rzeczywisty szambelan Jego C. K. Apo-
stolskiej Mości i Jego rezydujący minister
przy dworach Parmy, Modeny etc. etc.
tudzież pełnomocnik

Jego król. Wysokości, Arcyksię-
cia-Księcia Modeny

hrabia Józef Forni, c. k. szambelan, ko-
mandor król. bawarskiego orderu zasług,
kawaler Wielkiego-krzyża orderu Izabelli
katolickiej, komandor ces. orderu korony
żelaznej, kawaler Wielkiego-krzyża por-
tugalskiego orderu Chrystusa, senator Wiel-
kiego-krzyża St. anielskiego ces. konstan-
tyńskiego orderu św. Jerzego parmezań-
skiego, radca Stanu Jego król. Wysokości
Arcyksięcia-Księcia Modeny i minister spraw
wewnętrznych,

czyniąc użytek ze swych pełnomocnictw
i instrukcyj, zawarli z zastrzeżeniem raty-
fikacyi ze strony panujących Swych, tra-
ktat specjalny pocztowy w artykułach na-
stępujących:

Uebersetzung.

Nachdem die österreichische und modenesische Regierung es als ein Bedürfniss erkannt haben, ihren beiderseitigen Unterthanen den schnellen und sicheren Postverkehr immer mehr zu erleichtern, sind die Bevollmächtigten beider genannten Regierungen, und zwar für

Seine Majestät den Kaiser von Oesterreich

der Conte Johann Hieronymus Allegri, Commandeur des päpstlichen Ordens des heiligen Gregor des Grossen, Seiner k. k. Apostolischen Majestät wirklicher Kämmerer und Ministerresident an den Höfen von Modena und Parma, und für

Seine königliche Hoheit den Erzherzog Herzog von Modena

den Graf Joseph Forni, k. k. Kämmerer, Commandeur des königlich-baierischen Verdienstordens, Grosskreuz des Ordens Isabellas der Katholischen, Commandeur des kaiserlichen Ordens der eisernen Krone, Grosskreuz des päpstlichen Ordens des heiligen Gregor des Grossen, Grosskreuz des portugiesischen Christus-Ordens, Senatorgrosskreuz des heiligen angelischen kaiserlich-constantinischen St. Georgordens von Parma, Seiner königlichen Hoheit des Erzherzog-Herzogs von Modena, Staatsrath und Minister der auswärtigen Angelegenheiten,

durch ihre Vollmachten und Instructionen berufen, einen Special-Postvertrag abzuschliessen, unter Vorbehalt der Ratification ihrer Souveräne über nachfolgende Artikel übereingekommen:

Il nome della santissima ed indivisibile Trinità.

Articolo 1.

Accessione del Governo di Modena alla lega postale austro-italica.

Premesso che sotto la data del 5 Novembre 1850 fu stipulata in Firenze tra i Governi di Sua Maestà l'Imperatore d'Austria da una parte, e di Sua Altezza Imperiale Reale l'Arciduca Gran Duca di Toscana dall'altra, una convenzione fondamentale per una lega postale austro-italica, il Reale Ducal Governo di Modena dichiara di accedere alla lega stessa, e di accettare la sovraccennata convenzione fondamentale, di cui pertanto si allega sotto A, come parte integrante, una copia autenticata, salve le modificazioni e riserve contenute nella presente convenzione speciale.

Articolo 2.

Estensione della convenzione fondamentale.

Tutte le disposizioni contenute nella convenzione fondamentale del 5 Novembre 1850 saranno applicabili, giusta l'art. 1 della medesima, e salve le modificazioni e riserve di cui sopra, tanto alla corrispondenza concambiantesi fra il Ducato di Modena e gli altri paesi appartenenti alla lega postale austro-italica, quanto a quella concambiantesi fra il Ducato e paesi suddetti e l'estero.

Le disposizioni concernenti la circolazione delle corrispondenze nell'interno del Ducato accedente rimangono intieramente nel dominio della propria di lui Amministrazione.

W Imieniu Najświętszej Trójcy nierozdzielnej!

Artykuł 1.

Przystąpienie rządu modeńskiego do związku pocztowego austriacko-włoskiego.

Gdy na dniu 5. Listopada 1850. zawarły został we Florencyi między rządem Jego Mości Najjaśniejszego Cesarza Austrii z jednej, a Jego Ces. Król. Wysokości Arcyksięcia i Wielkiego Księcia Toskany z drugiej strony, traktat co do zasad związku pocztowego austriacko-włoskiego, oświadcza rząd królewskiego księstwa Modeny przystąpienie swoje do rzeczonych związku pocztowego, i przystępując rzeczywiście do niego, przyjmuje wyż rzeczony traktat główny, którego odpis wierzytelny jako część integrująca pod A jest załączony, z wyjątkiem zmian i zastrzeżeń, zawartych w niniejszym traktacie szczegółowym.

Artykuł 2.

Objętość traktatu głównego.

Wszelkie postanowienia traktatu głównego z dnia 5. Listopada 1850, z wyjątkiem rzeczonych zmian i zastrzeżeń, rozciągają się winny w moc art. 1. wspomnianego traktatu tak na korespondencye przesłane między księstwem Modeny i państwami, należącymi do związku pocztowego austriacko-włoskiego, jak na korespondencye, które przesłane będą między księstwem, między rzeczonymi powyżej państwami i zagranicą.

Rozporządzenia, w przedmiocie korespondencyi wewnętrznej księstwa przystępującego, pozostawione będą w zupełności własnej administracyi jego.

Im Namen der allerheiligsten und untheilbaren Dreieinigkeit!

Artikel 1.

Beitritt der Regierung von Modena zum österreichisch-italienischen Postvereine.

Nachdem unterm 5. November 1850 in Florenz zwischen den Regierungen Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich einerseits, und Seiner k. k. Hoheit des Erzherzog-Grossherzogs von Toscana anderseits ein Vertrag über die Grundlagen eines österreichisch-italienischen Postvereines abgeschlossen worden ist, erklärt die königlich-herzogliche Regierung von Modena diesem Postvereine beizutreten, und den oberwähnten Hauptvertrag, von welchem übrigens unter A eine authentische Abschrift als integrierender Bestandtheil beigeschlossen ist, mit Ausnahme der Abänderungen und Vorbehalte anzunehmen, welche in dem gegenwärtigen Specialvertrage enthalten sind.

Artikel 2.

Umfang des Hauptvertrages.

Alle Bestimmungen des Hauptvertrages vom 5. November 1850 haben in Gemässheit des Artikels 1 desselben, jedoch mit Ausnahme der vorerwähnten Abänderungen und Vorbehalte, sowohl auf die Correspondenzen, welche zwischen dem Herzogthume Modena und den Staaten des österreichisch-italienischen Postvereines, als auch für jene, welche zwischen dem Herzogthume, den obgenannten Staaten und dem Auslande versendet werden, Anwendung zu finden.

Die den inneren Correspondenzverkehr des beitretenden Herzogthumes betreffenden Anordnungen bleiben gänzlich dessen eigener Verwaltung anheimgestellt.

Articolo 3.

Comunicazioni postali.

Le comunicazioni postali dirette fra i due Stati saranno mantenute, come al presente, sopra due punti di frontiera, cioè fra S. Benedetto e Novi, e fra Borgoforte e Guastalla.

Fra S. Benedetto e Novi la comunicazione sarà giornaliera ed avrà luogo per ora, in quanto a tre giorni per settimana a mezzo dei corrieri austriaci o toscani facienti il viaggio tra Mantova e Firenze e viceversa per la via di Modena e Bologna, ed in quanto agli altri quattro giorni a mezzo di staffetta ordinaria percorrente il medesimo stradale. Tanto i corrieri quanto le staffette partiranno da Mantova alle ore 3.30 antemeridiane, e da Firenze alle ore 5 pomeridiane, per impiegare nell'intero tragitto fra i due punti estremi non più di ore 28¹/₂. Il Governo austriaco si riserva peraltro di far correre, come già fa correre attualmente un furgoncino pel servizio delle proprie truppe in una delle giornate destinate alle corse di staffetta e precisamente in sostituzione della staffetta stessa.

Fra Borgoforte e Guastalla la comunicazione sarà mantenuta per ora, e sino a nuovi concerti da prendersi, nelle giornate di Lunedì, Mercoledì e Venerdì, a mezzo della già esistente staffetta ordinaria istituita fra Mantova e Guastalla, in partenza da Mantova alle ore 4 antemeridiane, e da Guastalla alle ore 5 pomeridiane, per compire l'intero viaggio in un tempo non maggiore di ore 5.

Oltre alle sovraccennate due comunicazioni dirette, altra indiretta ne verrà giornalmente mantenuta fra Modena e Milano per la via di Parma e Piacenza, a mezzo

Artykuł 3.

Połączenie poczt.

Utrzymywane będą bezpośrednio połączenia poczt między obudwoma państwami tak jak obecnie, na dwóch punktach granicznych, t. j. między St. Benedetto i Novi i między Borgoforte i Gwastallą.

Połączenie między S. Benedetto i Novi będzie codziennie utrzymywane, które tymczasem uskutecznione będzie za pomocą kurjerów austriackich lub toskańskich, odbywających drogę między Mantua i Florencyą i odwrotnie przez Mantua i Bologna, w pozostających czterech dniach zaś za pomocą zwyczajnej sztafety, na tej samej drodze. Tak kurjery jak sztafety, odchodzić będą z Mantua o godzinie 3. minut 30 z rana, a z Florencyi o godzinie 5 po południu, i odbywać mają całą drogę tę między obojma punktami ostatecznymi w niekrótszym czasie jak godzin 28¹/₂. Rząd austriacki zresztą zastrzega sobie dla służby własnego wojska swego, używać wozu pakownego, jak to obecnie się już dzieje w jednym z dni dla sztafet przeznaczonych, a to zamiast sztafety. Między Borgoforte i Gwastalla, utrzymywane będzie połączenie tymczasem i aż do dalszego porozumienia się, w Poniedziałek, Środę i w Piątek przez zwyczajną, między Mantua i Gwastalla już istniejącą sztafetę, która z Mantua o godz. 4. z rana a z Gwastalla o godz. 5-ej po południu odchodzić i całą tę drogę w niedłuższym czasie jak godzin 5 odbywać ma.

Oprócz tychże wyż rzeczonych dwóch kursów, utrzymywane będzie codziennie jeszcze bezpośrednio połączenie między Modeną i Medyolanem przez Parmę i Piacen-

Artikel 3.

Postverbindungen.

Die unmittelbaren Postverbindungen zwischen beiden Staaten werden wie dermal auf zwei Gränzpunkten unterhalten, nämlich: zwischen St. Benedetto und Novi und zwischen Borgoforte und Guastalla.

Die Verbindung zwischen St. Benedetto und Novi wird eine tägliche seyn, und vor der Hand an drei Tagen in der Woche mittelst der österreichischen oder toscanischen Couriere stattfinden, welche die Strecke zwischen Mantua und Florenz und umgekehrt auf dem Wege über Modena und Bologna befahren, an den übrigen vier Tagen aber mittelst der ordinären Staffette, welche dieselbe Strasse einschlägt. Sowohl die Couriere, als die Staffeten werden von Mantua um 3 Uhr 30 Minuten Morgens, und von Florenz um 5 Uhr Nachmittags abgehen, und die ganze Strecke von einem Endpuncte zum anderen in einer nicht längeren Zeit als 28½ Stunde zurücklegen. Die österreichische Regierung behält sich übrigens vor, für den Dienst ihrer eigenen Truppen, einen Packwagen, wie es auch gegenwärtig geschieht, an einem der für den Staffetengang bestimmten Tage und eben an der Stelle der Staffete abgehen zu lassen. Zwischen Borgoforte und Guastalla wird die Verbindung vorläufig und bis auf weiter zu treffendrs Uebereinkommen, jeden Montag, Mittwoch und Freitag durch die zwischen Mantua und Guastalla schon bestehende ordinäre Staffete erhalten werden, welche von Mantua um 4 Uhr Morgens und von Guastalla um 5 Uhr Nachmittags abgehen, und die ganze Strecke in einer nicht längeren Zeit als 5 Stunden zurücklegen wird.

Ausser den oberwähnten zwei directen Cursen wird noch täglich eine indirecte Verbindung zwischen Modena und Mailand über Parma und Piacenza mittelst der schon beste-

della già esistente staffetta ordinaria, in partenza da Milano alle ore 2 pomeridiane e da Modena subito dopo l'arrivo della posta della bassa Italia, la quale compirà l'intero tragitto fra i due punti estremi in un tempo non maggiore di ore 20.

Articolo 4.

Cambiamenti di orario e di mezzi di trasporto.

I cambiamenti di orario, che, pel bene del servizio, fosse riconosciuto utile o conveniente di introdurre nelle predette corse, potranno essere concertati e stabiliti fra la Direzione superiore delle poste lombardo-venete e la Direzione generale delle poste vstensi, salvo a regolarsi, in caso di discrepanza, a seconda del disposto dall'art. 35.

I cangiamenti nei mezzi di trasporto, non che la soppressione, la riduzione, o l'aumento di corse, sono riservati ai rispettivi Dicasteri superiori. Le dette Direzioni potranno tuttavia promuovere fra di loro le analoghe iniziative in proposito.

Articolo 5.

Cambio dei pieghi postali.

In ogni corsa sarà mantenuto l'attuale cambio di pieghi postali fra Modena e Milano, Modena e Lodi, Reggio e Milano, Reggio e Lodi, Modena e Venezia, Modena e Verona, Modena e Mantova, Carpi e Mantova, Guastalla e Mantova, Guastalla e Borgoforte.

I pieghi concambiantisi fra Modena e Reggio da una parte e Milano e Lodi dall'altra, saranno giornalmente inoltrati col mezzo della comunicazione indiretta stabilita fra Modena e Milano, col qual mezzo saranno pure da inoltrarsi quelli concam-

ca, za pomocą istniejącej już sztafety zwyczajnej, która z Medyolanu o godzinie 2ej po południu, a z Modeny zaraz po przybyciu poczty z Włoch dolnych odechodzić i całą tę drogę od jednego końca ostatecznego do drugiego w niedłuższym czasie odbywać ma jak godzin 20.

Artykuł 4.

Zmiany w podziale godzin i środkach transportu.

Zmiany, w podziale godzin, które przy kursach wspomnianych wyedzą się pożytecznymi lub stosownymi dla służby, mogą być umówione i zaprowadzone między nad dyrekcją poczt Lombardzko-Wenecką i dyrekcją poczt modeńską; w razie jeżeli umowa nie przyjdzie do skutku, należy postąpić według art. 35.

Zmiany w środkach transportu, tudzież zniesienie, zmniejszenie lub pomnożenie kursów, pozostawia się dotyczącym władzom wyższym. Wszelako mogą rzeczony dyrekcye czynić między sobą przedstawienia w tych przedmiotach.

Artykuł 5.

O zmianie pakietów pocztowych.

Zatrzymaną będzie obecna zmiana pakietów przy każdym kursie, mianowicie: między Modeną i Medyolanem, Modeną i Lodi, Reggio i Medyolanem, Reggio i Lodi, Modeną i Wenecją, Modeną i Weroną, Modeną i Mantuą, Carpi i Mantuą, Guastallą i Modeną, Guastallą i Borgoforte.

Pakiety obustronne między Modeną i Reggio z jednej, a Medyolanem i Lodi z drugiej strony, odsełane będą codziennie przez okazyę bezpośrednio idącą między Modeną i Medyolanem, przez którą to okazyę przesłane będą także i pakiety obustronne mię-

henden ordinären Staffeln unterhalten werden, welche von Mailand um 2 Uhr Nachmittags und von Modena gleich nach Ankunft der Post aus Unter-Italien abgehen und die ganze Strecke von einem Endpunkte zum anderen in einer nicht längeren Zeit als 20 Stunden zurücklegen wird.

Artikel 4.

Aenderungen der Stunden-Eintheilung und Beförderungsmittel.

Die Abänderungen in der Stunden-Eintheilung, welche bei den erwähnten Cursen für den Dienst nützlich oder zweckmässig erscheinen, können zwischen der lombardisch-venetianischen Ober-Postdirection, und der modenesischen General-Postdirection verabredet und eingeleitet werden; im Falle der nicht bewirkten Einigung ist nach Bestimmung des Artikel 35 vorzugehen.

Die Aenderungen in den Beförderungsmitteln, sowie die Aufhebung, Verminderung oder Vermehrung der Curse bleiben den betreffenden höheren Behörden vorbehalten. Die genannten Directionen können gleichwohl derlei Gegenstände unter sich in Anregung bringen.

Artikel 5.

Packetschlüsse.

Die gegenwärtigen Packetschlüsse bleiben bei jedem Curse beibehalten, nämlich: zwischen Modena und Mailand, Modena und Lodi, Reggio und Mailand, Reggio und Lodi, Modena und Venedig, Modena und Verona, Modena und Mantua, Carpi und Mantua, Guastalla und Mantua, Guastalla und Borgoforte.

Die wechselseitigen Puckete zwischen Modena und Reggio einerseits, Mailand und Lodi anderseits werden täglich mittelst der zwischen Modena und Mailand bestehenden indirecten Beförderungsgelegenheit abgsendet, mit welcher Gelegenheit auch die wechsel-

biantisi fra Milano e Lodi da una parte, e Bologna, Firenze e Roma dall'altra.

Quelli concambiantisi fra Modena da una parte e Venezia, Verona e Mantova dall'altra, non che fra Carpi e Mantova lo saranno a mezzo della comunicazione diretta stabilita fra S. Benedetto e Novi.

Quelli finalmente concambiantisi fra Guastalla da una parte, e Mantova e Borgoforte dall'altra, lo saranno a mezzo dell'altra comunicazione diretta stabilita fra Borgoforte e Guastalla.

Sarà però in facoltà delle Amministrazioni postali il mettersi d'accordo per regolare altrimenti il cambio stesso, ove ciò sembrasse più utile al servizio.

Articolo 6.

Spese per l'inoltro delle corrispondenze.

È consentita la massima che il trasporto delle corrispondenze sugli ordinari stradali postali debba essere effettuato da ogni Governo a proprie spese per la percorrenza proprio sul territorio, e sino alla prima stazione dello Stato limitrofo.

Per tal ragione l'inoltro delle medesime seguirà dall'una parte per conto austriaco sino a Novi, e rispettivamente sino a Guastalla e dall'altra per conto estense sino a S. Benedetto e rispettivamente sino a Borgoforte.

Articolo 7.

Applicazione interinale della massima agli eccezionali casi pratici vigenti.

Siccome attualmente l'Amministrazione estense non è cointeressata nel prodotto dei viaggiatori e degli articoli inoltrati coi corrieri e col furgoncino militare, così sino al momento in cui andranno in

dzy Medyolanem i Lodi z jednej, a Bologną, Florencyą i Rzymem z drugiej strony.

Pakiety między Mantuą z jednej, a Wenecyą, Weroną i Mantuą z drugiej strony, tudzież one między Carpi a Mantuą, przesłane będą przez okazyę bezpośrednią między St. Benedetto i Novi zaprowadzoną.

Pakiety między Gwastalla z jednej a Mantua i Borgoforte z drugiej strony, przesłane będą przez okazyę bezpośrednią, między Borgoforte i Gwastalla istniejącą.

Zresztą pozostawia się administracyom pocztowym porozumieć się względem innego uregulowania zamiany pakietów, o ile to dla służby korzystnem się wydaje.

Artykuł 6.

O kosztach za przesłanie korespondencyi.

Przyjmuje się za zasadę, iż każdy rząd przesłać będzie korespondencye na zwykłych gościńcach pocztowych własnym kosztem w obrębie swojego państwa, aż do pierwszej stacyi państwa granicznego.

Stosownie do tej zasady, odbywać się będzie przesłanka takowych, z jednej strony na rachunek Austrii aż do Novi a względnie do Gwastalli, z drugiej strony na rachunek Modeny aż do St. Benedetto a względnie do Borgoforte.

Artykuł 7.

Tymczasowe zastosowanie niniejszej zasady na obecny zwyczaj wyjątkowy.

Ponieważ administracya poczt modeńska w dochodach z podróżujących i z przesłań, ekspedyowanych za pomocą kuryerów i furgonów wojskowych, żadnego w chwili obecnej nie ma udziału, ułożono się

seitigen Packete zwischen Mailand und Lodi einerseits, und Bologna, Florenz und Rom anderseits befördert werden.

Jene zwischen Modena einerseits, und Venedig, Verona und Mantua anderseits, ebenso jene zwischen Carpi und Mantua, werden mit der zwischen St. Benedetto und Novi eingerichteten directen Gelegenheit befördert.

Jene endlich zwischen Guastalla einerseits, und Mantua und Borgoforte anderseits werden mittelst der zwischen Borgoforte und Guastalla bestehenden directen Beförderungsgelageheit abgesendet.

Uebrigens bleibt es den Postverwaltungen anheimgestellt, sich über anderweitige Regelung des Packetwechsels, in soferne es für den Dienst erspriesslich erschiene, einzustellen.

Artikel 6.

Kosten für die Correspondenzbeförderung.

Es wird der Grundsatz vereinbaret, dass die Beförderung der Correspondenzen auf den gewöhnlichen Poststrassen von jeder Regierung auf ihre Kosten in dem eigenen Staatsgebiete und bis zur ersten Station des angränzenden Staates zu bewerkstelligen ist. Demnach erfolgt die Beförderung derselben einerseits auf österreichische Rechnung bis Novi und beziehungsweise bis Guastalla, und anderseits auf Kosten Modenas bis St. Benedetto und beziehungsweise bis Borgoforte.

Artikel 7.

Einstweilige Anwendung dieses Grundsatzes auf die gegenwärtige ausnahmsweise Uebung.

Da die Postverwaltung von Modena an dem Erträgnisse der Reisenden und Sendungen, welche mittelst der Couriere und Militär-Fourgons befördert werden, derzeit keinen

attività le corse di Diligenza contemplate nell'articolo 38 si conviene frattanto in quanto segue:

1. L'attiraglio delle carrozze a quattro posti ora adoperate dai corrieri austriaci rimane fissato:

a) in cavalli tre (3) quando il corriere sia o solo, od in compagnia di uno o due viaggiatori;

b) in cavalli quattro (4) quando il corriere abbia seco tre viaggiatori;

c) similmente in cavalli quattro (4) nel caso di guasto alla strada, sia per gran copia di nevi, sia per rottura di fiumi od altro, quando il corriere si trovi o solo, od in compagnia di uno o due viaggiatori;

d) in cavalli sei (6) quando sussistendo il caso suddetto il corriere abbia seco tre viaggiatori.

2. I corrieri come sopra pagheranno le competenze dell'attiraglio:

nel caso a) per cavalli due (2)

„ „ b) „ „ tre (3)

„ „ c) „ „ due (2)

„ „ d) „ „ quattro (4)

Le mancie verranno pagate, come di consueto, in quanto ai postiglioni per tutti quelli occorsi ed adoperati, ed in quanto agli stallieri per tutti i cavalli realmente attiragliati.

3. Finalmente quanto sia al furgoncino militare, ritenuto non essere il medesimo che un servizio eccezionale, il quale tiene straordinariamente luogo della staffetta ordinaria, l'Amministrazione estense dall'ammontare dovute per l'attiraglio fornito, e da soddisfarsi a tariffa, dedurrà l'importo di una staffetta, pure ordinaria, nella stabilita misura di italiane lire 2.30 per posta.

tymczasem aż do zaprowadzenia kursów deliżansowych, o których w art. 38. jest mowa, na punkta następujące:

1. Zaprząg do wozów o czterech siedzeniach, obecnie przez austriackich kuryerów w użyciu będących, ustanawia się:

a) na trzy (3) konie, jeżeli kuryer jedzie albo sam albo z jednym lub dwoma podróżnymi;

b) na cztery (4) konie, jeżeli kuryer 3-h z sobą prowadzi pasażerów;

c) także na cztery (4) jeżeli droga uszkodzoną została przez mocne zaśnieżenie, przez wylewy rzek, lub też w sposób inny, bez różnicy, czy kuryer sam, czy z jednym, czy z dwoma jedzie podróżującymi;

d) na koni sześć (6), jeżeli kuryer w wyżej rzeczonym razie prowadzi z sobą trzy osoby.

2. Kuryerzy opłacać będą winni, stosownie do wyszczególnień powyższych, zaprzężne

w razie a) od dwóch (2) koni,

„ „ b) „ trzech (3) „

„ „ c) „ dwóch (2) „

„ „ d) „ czterech (4) „

Poczystne opłacane będzie jak zwyczajnie pocztylionom podług potrzebnej i użytej liczby tychże, dozorców zaś powozów, od rzeczywiście zaprzężonych koni.

3. Co się zaś tycze furgonu wojskowego, z uwagi, że takowy wyjątkową służbę pełni, a to nadzwyczajnym sposobem w miejsce sztafet zwyczajnych, potrąci sobie administracya poczt modeńska od kwoty, przynależącej się jej wedle taryfy za dany zaprząg, należytość za zwyczajną sztafetę w wymiarze wyznaczonym o lir. włosk. 2. 30 od każdej poczty.

Antheil hat, so ist man, bis die Eilwagencurse, von denen der Artikel 38 handelt, in Ausführung kommen, einstweilen über folgende Bestimmungen übereingekommen:

1. Die Bespannung der von den österreichischen Courieren dermal verwendeten viersitzigen Wagen bleibt festgesetzt:

- a) mit drei (3) Pferden, wenn der Courier allein oder mit Einem oder zwei Reisenden fährt;
- b) mit vier (4) Pferden, wenn der Courier drei Reisende mit sich hat;
- c) gleichfalls mit vier (4) Pferden, wenn die Strasse durch starken Schneefall, durch das Austreten der Flüsse, oder sonstwie beschädigt ist, der Courier möge allein oder mit Einem oder zwei Reisenden fahren;
- d) mit sechs (6) Pferden, wenn in dem obigen Falle drei Personen mitreisen.

2. Die Couriere haben nach dem Obigen die Bespannungsgebühren zu bezahlen:

in dem Falle a)	für zwei (2)	Pferde,
„ „ „ b)	„ drei (3)	„
„ „ „ c)	„ zwei (2)	„
„ „ „ d)	„ vier (4)	„

Die Trinkgelder werden wie gewöhnlich an die Postillons je nach ihrer benöthigten und verwendeten Anzahl, an die Wagenmeister aber für die wirklich angespannten Pferde entrichtet.

3. Was endlich den Militär-Fourgon betrifft, so wird, in Erwägung, dass derselbe nur einen Ausnahmsdienst thut, der ausserordentlicher Weise an die Stelle der ordinären Staffeten tritt, die Postverwaltung von Modena von dem ihr für die geleistete Bespannung tarifnüssig zukommenden Betrage die Gebühr für eine ordinäre Staffete in dem festgesetzten Ausmasse von italienischen Liren 2, 30 Centesimi pr. Post in Abzug bringen.

Il convenuto come sopra varrà per ora a rappresentare equitativamente nelle corse di corriere austriaco e di furgoncino militare la debita compartecipazione dell' amministrazione estense all' inoltro delle corrispondenze sul proprio territorio per mezzo di una staffetta.

A. Corrispondenze austro - estensi.

Articolo 8.

Trattamento delle corrispondenze austro - estensi.

Le tasse che si percepiscono al presente sulle corrispondenze nate nell' Austria e destinate pel Ducato di Modena, e viceversa nate nel Ducato di Modena e destinate per l' Austria, sono abolite, e verrà loro sostituita la comune tariffa stabilita nella convenzione fondamentale, modificata come qui appresso.

Articolo 9.

Tassa di porto in ragione di distanza.

Relativamente alle corrispondenze fra il Ducato e l' Austria si conviene che, nelle esazioni che seguiranno negli Stati estensi le tasse delle lettere e dei campioni fissate dall' art. 9 della convenzione fondamentale in carantani 3, 6 e 9 giusta le distanze di dieci (10) leghe germaniche inclusive, di più di 10 sino a venti (20) leghe inclusive, e di oltre le dette venti (20) leghe, siano valutate in centesimi 15, 25 e 40 italiani: ritenuto che ciascuna delle dette leghe germaniche corrisponda a quattro (4) miglia geografiche italiane.

Articolo 10.

Stampe e campioni.

Per le stampe sotto fascia si esigerà, senza riguardo alla distanza (giusta l' art. 13

Te wyż wymienione, zgodnie umówione punkta, przedstawiać będą na teraz przy jazdach tak kuryera austriackiego, jak woźu pakownego wojskowego, słuszny przynależyty spółdział administracyi esteńskiej w przesielaniu korespondencyi za pomocą sztafety na własnem terytoryum swem.

A. Korespondeneya austriacko - modeńska.

Artykuł 8.

Postępowanie z korespondencyą austriacko - modeńską.

Znosi się należytości, jakie pobierane bywają obecnie od korespondencyj, pochodzących z Austrii a przeznaczonych do Modeny, i nawzajem pochodzących z tego księstwa, a przeznaczonych do Austrii, a miejsce ich zastąpi spólna taryfa, ustanowiona w traktacie głównym z modyfikacyami następującemi.

Artykuł 9.

Taksa portoryjna według oddalenia.

Co się tycze korespondencyi między Austryą i księstwem, stanowi się, iż przy pobieraniu w państwach modeńskich, taksy od listów i próbek, oznaczone w art. 9. traktatu głównego w kwocie 3, 6 i 9 krajcarów na oddalenie do mil niemieckich 10 łącznie, na oddalenie nad mil 10 aż łącznie do 20, tudzież na oddalenie nad mil takowych 20, równają się 15, 25 i 40 włoskim centesimom; przyczem przyjętem zostaje, iż każda taka mila niemiecka odpowiada czterem włoskim milom jeograficznym.

Artykuł 10.

Druki i próbki towarów.

Od druków pod opaską krzyżową, pobierać się będzie bez względu na odległość

Das oben Vereinbarte wird für jetzt bei den Fahrten des österreichischen Couriers und des Militär-Packwagens billiger Weise die gebührende Mittheilnahme der estensischen Verwaltung an der Beförderung der Correspondenzen mittelst einer Staffete auf eigenem Gebiete darstellen.

A. Oesterreichisch-modenesische Correspondenz.

Artikel 8.

Behandlung der österreichisch-modenesischen Correspondenz.

Die Gebühren, welche man gegenwärtig für die aus Oesterreich herrührenden und nach dem Herzogthume Modena bestimmten, und umgekehrt aus dem Herzogthume Modena herrührenden und nach Oesterreich bestimmten Correspondenzen einhebt, werden aufgehoben, und an ihre Stelle tritt der gemeinschaftliche im Hauptvertrage festgesetzte Tarif mit der nachfolgenden Modification.

Artikel 9.

Portotaxe nach der Entfernung.

Bezüglich der Correspondenzen zwischen Oesterreich und dem Herzogthume kommt man überein, dass bei der Einhebung in den modenesischen Staaten die Taxen für Briefe und Waarenmuster, welche im Artikel 9 des Hauptvertrages mit 3, 6 und 9 kr. nach den Entfernungen bis einschliesslich 10 deutsche Meilen, über 10 bis einschliesslich 20 Meilen und über 20 solcher Meilen festgesetzt sind, gleichzuhalten seien 15, 25 und 40 italienischen Centesimi, wobei angenommen ist, dass jede solche deutsche Meile vier (4) italienischen geographischen Meilen entspricht.

Artikel 10.

Drucksachen und Waarenmuster.

Für Drucksachen unter Kreuzband wird ohne Unterschied der Entfernung (nach Ar-

della convenzione fondamentale) la tassa di 1 carantano per ogni lotto di Vienna, ragguagliata a centesimi 5 italiani per ogni gramme $17\frac{1}{2}$ di peso.

Pei campioni si esigerà la tassa di una lettera semplice per ogni 2 lotti, ossia per ogni 35 gramme.

Articolo 11.

Peso della lettera semplice e relativa gradazione.

Il peso di una lettera semplice viene fissato in un lotto Viennese, pari a gramme $17\frac{1}{2}$ (art. 10 della convenzione fondamentale). Eccedendo questo peso, e sino inclusivamente a 2 lotti, pari a gramme 35, la tassa di porto si raddoppia, oltre i lotti 2 (gramme 35) e sino inclusivamente ai lotti 3 (gramme $52\frac{1}{2}$) la tassa si triplica; e così di seguito.

Articolo 12.

Affrancazione per mezzo di franco-bolli.

Il pagamento del porto, che, in virtù dell' art. 11 della convenzione fondamentale, deve per massima essere anticipato, si effettuerà mediante applicazione di bolli giustificativi l' affrancazione, volgarmente detti franco-bolli, la cui vendita avrà luogo nei due Stati per cura delle Amministrazioni postali.

Questi franco-bolli porteranno l' indicazione del valore diverso di carantani 1, 2, 3, 6 e 9 nell' Austria, e di italiani centesimi 5, 10, 15, 25 e 40 nel Ducato.

Articolo 13.

Applicazione dei franco-bolli.

Chi vorrà spedire lettere, stampe o campioni, col mezzo delle poste, attaccherà al margine superiore dell' indirizzo in modo sicuro, bagnando la materia tenace che si trova stesa sulla parte rovescia del franco-

(według art. 13. traktatu głównego) portoryum w kwocie 1 kr. za każdy łót wiedeński, co wyrównywa 5 włoskim centesimom za każde $17\frac{1}{2}$ gramów. Od próbek towarów pobierać się będzie pojedyncza taksa listowa od każdych 2 łótów czyli 35 gramów.

Artykuł 11.

Waga listu pojedynczego i progresyja takowego.

Waga listu pojedynczego, ustanawia się na 1 łót wiedeń., równy $17\frac{1}{2}$ gramom (Art. 10. traktatu głównego); od wagi większej aż do dwóch łótów łącznie (35 gramów), należytość pocztowa będzie podwójną, nad 2 łoty (35 gramów) aż łącznie do 3 łótów ($52\frac{1}{2}$ gramów) potrójną, itd.

Artykuł 12.

O frankowaniu za pomocą znaczków frankowych.

Oplata portoryum, które na mocy artykułu 11. traktatu głównego z góry opłaconem być winno, odbywać się będzie za pomocą znaczków, wyrażających frankowanie, i nazwanych zwykle znaczkami frankowemi, o których sprzedaż staranie mieć winny administracye pocztowe stron obudwóch.

Na rzeczonych markach frankowych, oznaczona jest różna wartość 1, 2, 3, 6 i 9 kr. w Austryi, a zaś 5, 10, 15, 25 i 40 włoskich centesimów w księstwie.

Artykuł 13.

Użycie znaczków frankowych.

Ktokolwiek poseła listy, druki i próbki towarów przez pocztę, winien na stronie, na której się adres znajduje, u jej górnego brzegu przyklepić przez zwilżenie kleju, znajdującego się na odwrotnej stronie znaczka,

tikel 13 des Hauptvertrages) das Porto von 1 kr. für jedes Wiener Loth eingehoben, was 5 italienischen Centesimi für je 17½ Gramme gleichkommt. Für Waarenmuster wird die einfache Brieftaxe für je 2 Loth oder 35 Gramme eingehoben.

Artikel 11.

Gewicht des einfachen Briefes und Progression desselben.

Das Gewicht eines einfachen Briefes wird auf 1 Wiener Loth, gleich 17½ Gramme festgesetzt (Artikel 10 des Hauptvertrages), für das Mehrgewicht bis einschliesslich 2 Loth (35 Gramme) wird die Portogebühr verdoppelt, über 2 Loth (35 Gramme) bis einschliesslich 3 Loth (52½ Gramme) verdreifacht u. s. f.

Artikel 12.

Frankirung mittelst der Francomarken.

Die Bezahlung des Porto, welches zu Folge des Art. 11 des Hauptvertrages voraus entrichtet werden muss, hat mittelst Anwendung von Marken, welche die Frankirung darthun und gewöhnlich Francomarken genannt werden, zu geschehen, wegen deren Verkaufes die beiderseitigen Postverwaltungen Sorge zu tragen haben.

Diese Francomarken enthalten die Angabe des verschiedenen Werthes von 1, 2, 3, 6 und 9 kr. in Oesterreich und von 5, 10, 15, 25 und 40 italien. Centesimi im Herzogthume

Artikel 13.

Anwendung der Francomarken.

Der Absender von Briefen, Drucksachen und Waarenmustern mittelst der Postanstalt hat auf der Adress-Seite am oberen Rande eine oder so viele Francomarken mittelst Benetzung des auf der Rückseite der Marke aufgetragenen Klebestoffes haltbar zu befesti-

bollo, uno o tanti francobolli, quanti occorrono per ragguagliare col loro valore la tassa di affrancazione secondo la distanza ed il peso.

La tassa di raccomandazione, e quella per le ricevute di ritorno (art. 14 della convenzione fondamentale), verranno corrisposte ciascuna mediante un francobollo da carantani 6 e rispettivamente da centesimi 25 italiani.

Quello per la raccomandazione sarà applicato a tergo della lettera, dalla parte del suggello, per cura del mittente; quello per la ricevuta di ritorno sarà applicato alla ricevuta stessa per cura dell'impiegato postale ricevente.

Articolo 14.

Modo d'impostazione.

Le corrispondenze di cui sopra, ove non si vogliano raccomandare (assicurare), debbono essere introdotte nelle buche a ciò destinate presso gli Uffici postali.

Quelle che si vogliono spedire raccomandate (assicurate) con o senza ricevuta di ritorno, dovranno essere invece consegnate agli impiegati postali munite sempre in precedenza dei debiti francobolli.

Articolo 15.

Sopratassa.

La sopratassa pagabile dal destinatario oltre il porto o quel che manca del porto e della quale è parlato all' art. 12 della convenzione fondamentale, sarà applicata alle lettere non affrancate, o non munite di sufficienti francobolli, nella misura di carantani 3 per ogni lotto, da congruarsi per gli Stati estensi, con centesimi 15 italiani per ogni gramme 17 $\frac{1}{2}$ di peso della lettera.

jedną lub tyle znaczków frankowych, ile potrzeba, aby przez ich wartość ogólną, wyrazić należytość od frankowania, wypadającą według oddalenia i wagi.

Należytość od rekomendowania i od recepisu zwrotowego (Retour-recepisse), opłacona być winna każda z osobna za pomocą znaczka frankowego wartości 6 kr., a względnie 25 włos. centes. (art. 14. traktatu głównego).

Znaczek rekomendacyjny winien przyklepić oddawca na tej stronie listu, gdzie się pieczęć znajduje, znaczek zaś recepisu zwrotowego przyklepić powinien na samymże recepisie odbierający urzędnik pocztowy.

Artykuł 14.

W jaki sposób na pocztę podawać należy.

Rzeczony poselki listowe, jeżeli nie mają być rekomendowane, należy włożyć w przeznaczone na ten cel skrzyneczki na listy przy urzędach pocztowych.

Te zaś, które za rekomendowaniem, czy to za recepisem zwrotowym czy bez takiego przeselane być mają, należy urzędnikom pocztowym wręczyć, już zaopatrzone w należne znaczki pocztowe.

Artykuł 15.

Taksa dodatkowa.

Taksa dodatkowa, którą opłacić winien adresat oprócz portoryum lub kwoty, brakującej do portoryum, a o której wspomina Art. 12 traktatu głównego, wynosić ma od listów niefrankowanych lub opatrzonych w marki niedostateczne, kwotę 3 kr. od każdego łota, co wyrównywa w państwach modenckich 15 centezymom włosk. za każdego 17 $\frac{1}{2}$ gramów.

gen, als nöthig sind, um durch ihren Gesamtwertth die nach Entfernung und Gewicht entfallende Francogebühr darzustellen.

Die Recommandationsgebühr und jene für das Retourrecepisse (Art. 14 des Hauptvertrages) ist jede mittelst einer Francomarke von 6 kr. und beziehungsweise von 25 ital. Centesimi zu entrichten.

Die Marke für die Recommandation ist auf der Siegelseite des Briefes von dem Aufgeber, jene für das Retourrecepisse auf dem Recepisse selbst von dem übernehmenden Postbeamten aufzuleben.

Artikel 14.

Art der Aufgabe.

Die erwähnten Briefpostsendungen, wenn sie nicht recommandirt werden wollen, sind in die bei den Postämtern dazu bestimmten Briefkästen einzulegen.

Jene hingegen, die recommandirt mit oder ohne Retourrecepisse versendet werden wollen, sind schon mit den gebührenden Francomarken versehen, den Postbeamten einzuhändigen.

Artikel 15.

Zutaxe.

Die Zutaxe, welche von dem Adressaten nebst dem Porto oder jenem Betrage, welcher am Porto fehlt, zu entrichten, und von welcher im Art. 12 des Hauptvertrages die Rede ist, wird bei unfrankirten oder mit nicht zureichenden Marken versehenen Briefen mit 3 kr. für jedes Loth angewendet, was für die modenesischen Staaten 15 ital. Centesimi für je 17½ Gramme gleichkommt.

Articolo 16.

Affissione della tariffa e della nota dei paesi.

Al fine di mettere a portata di chiechessia il calcolo del porto delle lettere, ogni Ufficio postale dei due Stati terrà affissa a comoda vista del pubblico la tariffa e le disposizioni che alla medesima si riferiscono, non che l'elenco degli Uffici postali degli altri Stati appartenenti alla lega austro-italica, che da lui distano non più di dieci, e, al di là delle dieci, non più di venti leghe germaniche.

Queste pezze saranno stampate pegli Uffici principali e nei medesimi saranno vendibili al pubblico.

Articolo 17.

Applicazione eccezionale dei francobolli per parte degli impiegati postali.

Nei casi dubbj gl'impostanti hanno il diritto, non solo si far pesare l'articolo impostabile dagl' impiegati della posta stessa, ma di interrogarli riguardo alla tassa competente; e questi in tali casi hanno l'obbligo, dopo di essersi prestati agli schiarimenti opportuni di somministrare, se bisogna, e di attaccare i francobolli occorrenti, contro pagamento del loro importo in contanti

Articolo 18.

Abolizione della tassa di transito.

Tanto il Governo d' Austria quanto il Governo di Modena si obbligano di non aggravare le corrispondenze austro-estensi del diritto di transito, se non in quanto per avventura ne pretendessero da loro gli Stati italiani intermedi che alle medesime danno passaggio, cosicché queste non saranno in verun altro caso assoggettabili, per misura postale, che alla tassa di porto

Artykuł 16.

O przyklepianiu taryfy listowej i spisu miejsc.

Ażeby ułatwić oddawcom obliczenie portoryum od listów, obowiązany jest każdy urząd pocztowy dla wygody publiczności wywiesić do przejrzenia taryfę wraz z przepisami, odnoszącemi się do niej, tudzież spis urzędów pocztowych innych państw, należących do związku pocztowego włosko-austriackiego, które od tegoż urzędu pocztowego nie więcej jak mil niemieckich 10, równie też, które nad mil 10, lecz nie więcej jak mil 20 są oddalone.

Te przedmioty będą dla urzędów pocztowych drukowane, w których także i publiczność takowe nabyć może.

Artykuł 17.

O wyjątkowem przyklepianiu znaczków markowych przez urzędników pocztowych.

W przypadkach wątpliwych, strony mają prawo nie tylko kazać odważyć urzędnikom pocztowym list oddać się mający, ale także zapytać się ich o taksę należytą, którzy w takich przypadkach obowiązani są, po udzielonem należytem wyjaśnieniu rzeczy, potrzebne znaczki frankowe wydać i przyklepić, za co im wartość w gotówce złożona będzie.

Artykuł 18.

O zniesieniu portoryum przechodowego.

Rządy austriacki i modeński, obowiązują się nie nakładać na korespondencye austriacko - modeńskie żadnej należytości przechodowej, wyjąwszy, jeżeli jej wymagać będą państwa włoskie w pośrodku leżące, przechodu pozwalające, tak iż korespondencye powyżej rzeczzone, żadną mian-

Artikel 16.

Affigirung des Briefposttarifes und des Ortsverzeichnisses.

Um den Aufgebern die Berechnung des Briefporto möglich zu machen, wird jedes Postamt den Tarif mit den darauf bezüglichen Bestimmungen, so wie ein Verzeichniss der Postämter der anderen zum österreichisch-italienischen Postvereine gehörigen Staaten, welche davon nicht weiter als 10, und über 10, jedoch nicht weiter als 20 deutsche Meilen entfernt sind, zur bequemen Ansicht des Publikums aushängen.

Diese Stücke werden für die Hauptpostämter gedruckt werden, und bei diesen für das Publikum verkäuflich seyn.

Artikel 17.

Ausnahmsweises Aufkleben der Marken durch die Postbediensteten.

In zweifelhaften Fällen steht den Parteien das Recht zu, nicht nur das Aufgabestück von den Postbeamten abwägen zu lassen, sondern sie auch um die richtige Taxe zu befragen, und diese sind in solchen Fällen verpflichtet, nach ertheilter gehöriger Aufklärung die erforderlichen Francomarken auszufolgen und aufzukleben, wofür ihnen der Werth in Barm zu bezahlen ist.

Artikel 18.

Aufhebung des Transitopostos.

Sowohl die österreichische, als modenesische Regierung verpflichten sich die österreichisch-modenesischen Correspondenzen mit keiner Transitgebühr zu belasten, wenn nicht etwa für dieselben von den dazwischen liegenden, den Durchzug gewährenden italienischen Staaten eine solche in Anspruch genommen werden sollte, so dass diese Correspondenzen

comune (articolo 6 della convenzione fondamentale).

Articolo 19.

Lettere inesitabili.

L'eccezione contenuta nell' art. 18 della predetta convenzione fondamentale, in forza della quale saranno accettate di ritorno benchè state aperte, quelle lettere che lo fossero state per conformità di nome e cognome, sarà estesa eziandio alle lettere contenenti viglietti esteri di lotteria od altro proibito nello Stato ove si trova il destinatario, e per tal motivo rifiutate da questo ultimo.

B. Corrispondenze estensi - germaniche.

Articolo 20.

Trattamento delle corrispondenze estensi-germaniche.

Per corrispondenze estensi-germaniche s'intendono quelle che si cambiano tra il Ducato e gli Stati della Confederazione germanica che hanno già acceduto alla lega postale austro-germanica, e per le quali coll'art. 25 della convenzione fondamentale vengono assicurati, dall'Austria al Ducato tutti quei vantaggi di cui godono le stesse sue corrispondenze per la percorrenza negli Stati proprj e della Germania in forza della convenzione postale austro-germanica.

Le disposizioni portate da quest'ultima saranno attivate, relativamente alle corrispondenze dei paesi componenti la lega stessa cogli Stati estensi, nel tempo medesimo in cui andrà in vigore la presente convenzione.

rażą nie będą podlegać innej, jak spólnej ta-ksie portoryjnej (art. 6. traktatu głównego).

Artykuł 19.

O listach, których doręczyć nie można.

Wyjątek, objęty art. 18-m traktatu głównego, w moc którego listy, z powodu równobrzmiącego imienia i nazwiska otworzone, w stanie otwartym do przeselki napowrót przyjmowane będą, rozciąga się także na listy, zawierające zagraniczne losy loteryjne lub coś innego, zakazanego w tem państwie, w którym się adresat znajduje, i których tenże z tego powodu przyjąć nie chce.

B. O korespondencyi modeńsko-niemieckiej.

Artykuł 20.

O postępowaniu z korespondencyami modeńsko-niemieckimi.

Pod nazwiskiem korespondencyj modeńsko-niemieckich, rozumieć należy korespondencye, prowadzone między księstwem Modeną i temi państwami związku niemieckiego, które już przystąpiły do związku pocztowego niemiecko-austriackiego, a względem których w artykule 25. traktatu głównego, Austria zapewnia temu księstwu wszystkie korzyści, jakie przysługują korespondencyom austriackim w przechodzie przez własne państwa i przez Niemce, na mocy traktatu związku pocztowego niemiecko-austriackiego.

Zawarte w nim postanowienia co do korespondencyj państw związkowych niemieckich z państwami modeńskimi, wejdą w życie w tym samym czasie, w którym niniejszy układ otrzyma zatwierdzenie swoje.

in keinem anderen Falle einer anderen als der gemeinschaftlichen Portotaxe unterliegen werden. (Art. 6 des Hauptvertrages.)

Artikel 19.

Unbestellbare Briefe.

Die im Art. 18 des Hauptvertrages enthaltene Ausnahme, wornach jene Briefe, wenn auch eröffnet, zur Zurücksendung angenommen werden, welche wegen gleichlautenden Namens und Vornamens eröffnet werden, wird auch auf jene Briefe ausgedehnt, welche ausländische Lotterielose oder etwas Anderes, in dem Staate, in welchem der Adressat sich befindet, Verbotenes enthalten und deren Annahme aus diesem Grunde von demselben verweigert wird.

B. Modenesisch-deutsche Correspondenz.

Artikel 20.

Behandlung der modenesisch-deutschen Correspondenzen.

Unter den modenesisch-deutschen Correspondenzen werden jene verstanden, die zwischen dem Herzogthume Modena und den, dem deutsch-österreichischen Postvereine schon beigetretenen deutschen Bundesstaaten gewechselt werden, und bezüglich deren im Art. 25 des Hauptvertrages Oesterreich diesem Herzogthume alle jene Vortheile zusichert, welche kraft des deutsch-österreichischen Postvereinsvertrages seinen eigenen Correspondenzen beim Durchzuge durch seine eigenen Staaten und durch Deutschland zukommen.

Die in diesem Postvereinsvertrage enthaltenen Bestimmungen haben bezüglich der Correspondenzen der deutschen Vereinsstaaten mit den modenesischen Staaten zu derselben Zeit in Wirksamkeit zu treten, wo der gegenwärtige Vertrag zur Ausführung kommt.

Articolo 21.

Stati germanici ora appartenenti alla lega ed avviso delle nuove accessioni.

Gli Stati germanici che hanno già acceduto alla lega postale austro-germanica sono, oltre l'Impero austriaco in tutta la sua estensione, i Regni di Prussia, di Baviera, di Sassonia, e di Hannover, i Gran - Ducati di Mecklenburg - Strelitz, Mecklenburg-Schwerin, e Sassonia-Weimar - Eisenach, i Ducati di Schleswig-Holstein, Anhalt-Köthen, Anhalt-Dessau, Anhalt - Bernburg, Sassonia - Altenburg, Sassonia-Coburg-Gotha, e Sassonia-Meiningen - Hildburghausen; i Principati di Waldek, Lippe, Reuss-Schleitz, Reuss-Greiz, Schwarzburg-Rudolstadt, Schwarzburg-Sondershausen, e Schaumburg-Lippe, il Langraviato di Assia-Homburg, e le città libere di Francoforte sul Meno, Brema, Amburgo e Lubecca.

A misura che un nuovo Stato accederà a questa lega, l'Austria ne darà immediatamente avviso al Governo di Modena, e si stabiliranno subito di comune accordo, tanto le disposizioni necessarie perchè le corrispondenze da e per il nuovo Stato sieno trattate come quelle degli Stati summenzionati, quanto all'epoca di attivazione delle medesime.

Articolo 22.

Porto estense sulle corrispondenze estense-germaniche.

Per simili corrispondenze, così in arrivo come in partenza, viene stabilito, di coerenza all'articolo 26 della convenzione fondamentale, che le poste estensi riscuoteranno per conto proprio una tassa speciale, la quale viene fissata:

a) in carantani tre (3) per ogni lettera semplice del peso di un lotto (gram-

Artykuł 21.

Państwa niemieckie, należące już obecnie do związku pocztowego.

Następujące państwa niemieckie należą już obecnie do związku pocztowego niemiecko - austriackiego, prócz Cesarstwa austriackiego w całym obrębie swym, królestwa: Pruskie, Bawarskie, Saskie i Hanowerskie; Wielkie-księstwa: Meklenburg-Strelitz, Meklenburg-Schwerin i Saskie-Weimar-Eisenach; księstwa: Schleswig-Holstein, Anhalt-Köthen, Anhalt-Dessau, Anhalt-Bernburg, Saskie Altenburg, Saskie Koburg-Gotha i Saskie Meiningen-Hildburghausen; księstwa Waldek, Lippe, Reuss-Schleitz, Reuss-Greiz, Schwarzburg-Rudolstadt, Schwarzburg - Sondershausen i Schaumburg-Lippe; landgrafstwo Hessen-Homburg, i wolne miasto Frankfurt nad M., Bremen, Hamburg i Lubeka.

Jak skoro inne jakie państwo przystąpi do rzeczzonego związku, Austrya niezwłocznie doniesie o tem rządowi modeńskiemu, i ustanowione zostaną natychmiast za wzajemnem porozumieniem tak czas, jako też potrzebne w tej mierze warunki, ażeby korespondencye z państwa przystępującego i na powrót, tak były uważane, jak korespondencye z państw wyżej wymienionych.

Artykuł 22.

Portoryum modeńskie od korespondencyj modeńsko-niemieckich.

Względem tychże korespondencyj postanawia się zgodnie z art. 26. traktatu głównego, iż Modena, tak przy odbieraniu, jakoteż przy oddawaniu, osobną takseą na swój własny rachunek pobierać będzie, wynoszącą:

a) trzy (3) kr. za każdy list pojedynczy, ważący 1 łót (17¹/₂ gramów), co się róż-

Artikel 21.

Deutsche, derzeit zum Postvereine gehörige Staaten und Mittheilung neuer Anschlüsse.

Die dem deutsch-österreichischen Postvereine schon derzeit beigetretenen deutschen Staaten sind, nebst dem Kaiserthume Oesterreich in seinem ganzen Umfange, die Königreiche Preussen, Baiern, Sachsen und Hannover; die Grossherzogthümer Mecklenburg-Strelitz, Mecklenburg-Schwerin, und Sachsen-Weimar-Eisenach; die Herzogthümer Schleswig-Holstein, Anhalt-Köthen, Anhalt-Dessau, Anhalt-Bernburg, Sachsen-Altenburg, Sachsen-Coburg-Gotha und Sachsen-Meiningen-Hildburghausen; die Fürstenthümer Waldek, Lippe, Reuss-Schleitz, Reuss-Greiz, Schwarzburg-Rudolstadt, Schwarzburg-Sondershausen und Schwarzburg-Lippe; die Landgrafschaft Hessen-Homburg und die freien Städte Frankfurt a. M., Bremen, Hamburg und Lübeck.

Je nachdem ein anderer Staat diesem Vereine beitrith, wird Oesterreich hievon unverzüglich die Regierung von Modena verständigen, und werden sogleich einverständlich der Zeitpunkt und die erforderlichen Bestimmungen festgesetzt werden, damit die Correspondenzen von und nach dem beigetretenen Staate, wie jene der oberwähnten Staaten, behandelt werden.

Artikel 22.

Modenesisches Porto für modenesisch-deutsche Correspondenzen.

Bezüglich dieser Correspondenzen wird in Uebereinstimmung mit dem Art. 26 des Hauptvertrages bestimmt, dass Modena sowohl bei der Abgabe, als auch bei der Aufgabe eine besondere Taxe für seine Rechnung einzuheben hat, welche festgesetzt wird:

- a) mit drei (3) kr. für jeden einfachen Brief im Gewichte von Einem Loth (17½ Gramme)

mi 17^{1/2}), da conguagliarsi con centesimi quindici (15) italiani nelle riscossioni che seguiranno nel Ducato;

b) nella suddetta tassa di una lettera semplice, ma invece per ogni due lotti (gramme 35) di peso per le mostre o campioni;

c) in carantano uno (1) da conguagliarsi con centesimi cinque (5) italiani per ogni lotto di peso, per gli stampati sotto fascia.

Di questa tassa verrà dato credito dall'Amministrazione austriaca alla estense in carantani come sopra e non nei conguagli loro, per le corrispondenze affrancate a destinazione di luoghi nel Ducato e quelle impostate nei medesimi senza affrancazione.

Articolo 23.

Tassa complessiva.

La tassa complessiva per le corrispondenze tra il Ducato e gli stati della lega austro-germanica risulta, secondo gli articoli 9, 10, 13 e 25 della convenzione fondamentale, e l'art. 22 della presente convenzione speciale, come segue:

a) Per una lettera semplice

Diritto estense	car. 3
da conguagliarsi con . . . . . Ital.	cent. 15
Diritto austro-germanico	„ 9
d: conguagliarsi con . . . . . „	„ 40

Totale car. 12 Ital. cent. 55

b) Per le mostre e campioni la medesima tassa come ad a), ma per ogni due lotti, e rispettivamente per ogni 35 gramme di peso, e colla progressione regolare di due in due lotti.

c) Per le stampe sotto fascia sino al peso di un lotto (gramme 17^{1/2})

Diritto estense	car. 1
da conguagliarsi con . . . . . Ital.	cent. 5
Diritto austro-germanico	„ 1
da conguagliarsi con . . . . . „	„ 5

Totale car. 2 Ital. cent. 10

wna 15 włosk. centesymom, jeżeli taksa pobieraną być ma w księstwie;

b) równie tyle co taksa za list pojedynczy, jednakowoż za każde 2 łóty (35 gramów) od wzorów i próbek towarów.

c) 1 kr. (5 włosk. centes.) za każdy łót druków w opasce krzyżowej.

Taksa powyższa policzona będzie względem korespondencyj frankowanych do księstwa Modeny, i względem listów podanych tamże na pocztę a niefrankowanych, ze strony administracyi pocztowej austryackiej na rzecz administracyi pocztowej modeńskiej w krajearach, nie zaś w ekwiwalencie włoskim.

Artykuł 23.

Taksa ogólna.

Taksa ogólna za korespondencye między księstwem i państwami należącymi do związku niemiecko-austryackiego, wynosi stosownie do art. 9, 10, 13 i 25 traktatu głównego, tudzież art. 22 niniejszego traktatu specjalnego:

a) od listu pojedynczego:

portoryum modeńskie	3 kr. (15 wł. centes.)
„ niemieck.-austry.	9 „ (40 detto)

razem 12 kr. (55 wł. centes.)

b) od wzorków i próbek towarów, ta sama taksa jak pod a), jednakowoż za każde 2 łóty czyli 35 gramów i w regularnej progresyi od 2 do 2 łótów.

c) od druków w opasce krzyżowej aż do 1 łóta (17^{1/2} gramów)

portoryum modeńskie	1 kr. (5 wł. centes.)
„ austryac.-niemieckie	1 „ (5 detto)

razem 2 kr. (10 wł. centes.)

gleich 15 italienischen Centesimi, in soferne die Einhebung im Herzogthume stattzufinden hat;

b) mit dieser für den einfachen Brief festgesetzten Taxe, jedoch für je 2 Loth (35 Gramme) für Muster- und Waarenproben;

c) mit Einem (1) kr. (5 italienische Centesimi) für jedes Loth Drucksachen unter Kreuzband.

Diese Taxe wird bezüglich der frankirten Correspondenzen für das Herzogthum Modena und bezüglich der in demselben unfrankirt aufgegebenen Briefe von der österreichischen Postverwaltung jener von Modena in Kreuzern und nicht in dem italienischen Münzäquivalente zu Gute gerechnet werden.

Artikel 23.

Gesamttaxe.

Die Gesamttaxe für die Correspondenzen zwischen dem Herzogthume und den Staaten des deutsch-österreichischen Postvereines ergibt sich nach den Art. 9, 10, 13 und 25 des Hauptvertrages und nach Art. 22 des gegenwärtigen Specialvertrages mit folgendem:

a) für einen einfachen Brief:

an modenesischem Porto	3 kr. (15 ital. C.)
an deutsch-österr. „	9 kr. (40 „ „)
Zusammen . . .	12 kr. (55 ital. C.)

b) für Muster- und Waarenproben dieselbe Taxe wie bei a), jedoch für je 2 Loth, oder je 35 Gramme und mit der regelmässigen Progression von 2 zu 2 Loth;

c) für Drucksachen unter Kreuzband bis zum Gewichte von 1 Loth (17 $\frac{1}{2}$ Gramme)

an modenesischem Porto	1 kr. (5 ital. C.)
an deutsch-österr. „	1 kr. (5 „ „)
Zusammen . . .	2 kr. (10 ital. C.)

Tanto per le mostre o campioni, quanto per le stampe sotto fascia, si dovrà esattamente osservare tutto ciò che per queste due specie di corrispondenza fu stipulato coll' art. 13 della convenzione fondamentale.

Articolo 24.

Progressione del peso e della tassa.

La progressione del peso e della tassa, tanto per quel che riguarda le lettere comuni raccomandate, quanto per ciò che concerne i campioni e le stampe sotto fascia, procede per amendue i diritti, austro-germanico ed estense, come quella appunto per le corrispondenze tra l'Austria ed il Ducato.

Articolo 25.

Diritto di transito per la Svizzera.

Qualora una parte della corrispondenza estense-germanica dovesse attraversare il territorio svizzero, ai diritti di porto fissati coll' art. 23 deve essere aggiunto il diritto di transito che fosse da pagarsi alla Svizzera, il quale pure potrà essere soddisfatto dal mittente o dal destinatario, e precisamente là dove sarebbero esatti gli altri diritti, di cui al predetto articolo 23.

Oltre ai precitati nessun altro diritto postale verrà imposto ai corrispondenti.

Articolo 26.

Pagamento dei diritti in contanti.

L'Austria promette di fare quanto da Lei dipenderà perchè anche il pagamento delle tasse dovute sulle corrispondenze estensi-germaniche possa farsi mediante l'apposizione degli occorrenti francobolli. Frattanto questo pagamento dovrà eseguirsi dai corrispondenti in contante.

Względem wzorów i próbek towarów, tudzież względem druków w opasce krzyżowej, należy ściśle przestrzegać przepisów, wskazanych w art. 13. traktatu głównego co do tych dwóch gatunków przesełek pocztowych.

Artykuł 24.

Progresya wagi i taksy.

Progresya wagi i taksy tak względem przesełek zwyczajnych, albo rekomendowanych, jako też względem przesełek w opasce krzyżowej i próbek towarów, postępuje co do należytości niemiecko-austriackiej i modeńskiej, równie tak, jak przy korespondencyi między Austryą i księstwem Modeny.

Artykuł 25.

Szwajcarskie portoryum przechodowe.

Gdyby część korespondencyi modeńsko-niemieckiej przechodzić miała przez kraje szwajcarskie, wówczas doliczona będzie do należytości portoryjnych, ustanowionych w art. 23. jeszcze należytość przechodowa, którą przypadnie opłacić Szwajcaryi; taż należytość opłaconą być może tak przez oddawcę, jako też przez adresata, i pobieraną tam, gdzie pobierane bywają inne należytości, o których wspomina art. 23.

Oprócz tych należytości nie wkłada się żadnej innej na korespondentów.

Artykuł 26.

Zapłacenie powyższych należytości w gotówce.

Austria przyrzeka, iż, o ile możliwości, działać będzie tak, ażeby opłata należytości, przypadających za korespondencyę modeńsko-niemiecką, odbywała się za pomocą znaczków frankowych. Aż do owej chwili odbywać się winna zapłata w gotówce.

Sowohl für Muster- und Waarenproben, als auch für Drucksachen unter Kreuzband muss genau alles das beobachtet werden, was für diese zwei Gattungen von Briefpostsendungen durch den Art. 13 des Hauptvertrages vorgeschrieben ist.

Artikel 24.

Gewichts- und Taxprogression.

Die Gewichts- und Taxprogression sowohl bezüglich der gewöhnlichen oder recommandirten, als auch der Kreuzbandsendungen und Waarenmuster steigt für die deutsch-österreichische und modenensische Gebühr ebenso, wie jene bei der Correspondenz zwischen Oesterreich und dem Herzogthume Modena.

Artikel 25.

Schweizerisches Transitporto.

Wenn ein Theil der modenensisch-deutschen Correspondenz schweizerisches Gebiet durchziehen sollte, so hat zu den im Art. 23 festgesetzten Portogebühren noch die an die Schweiz zu zahlende Transitgebühr hinzuzukommen, welche letztere ebenfalls entweder von dem Aufgeber oder dem Adressaten bezahlt werden kann und jedenfalls da, wo die anderen Gebühren, wovon der Art. 23 handelt, eingehoben werden. Ausser diesen Gebühren wird den Correspondenten keine andere auferlegt.

Artikel 26.

Bezahlung dieser Gebühren in Barem.

Oesterreich verspricht, so viel an ihm liegt, dahin zu wirken, dass auch die Zahlung der für die modenensisch-deutsche Correspondenz entfallenden Gebühren mittelst Anwendung von Francomarken stattfinden könne. Bis dahin hat diese Bezahlung in Barem zu geschehen

C. Corrispondenze fra il Duca ed altri Stati al di là dell'Austria.

Articolo 27.

Corrispondenze con Stati oltre l'Austria senza toccare quelli della lega austro-germanica.

Il trattamento delle corrispondenze scambiantisi fra gli Stati estensi e quelli pei quali è necessaria la mediazione dell'Amministrazione postale austriaca, esclusi però gli Stati, o che hanno aderito alla lega postale austro-germanica, o pei quali la lega stessa servisse di intermediaria, verrà regolato in massima di conformità al Titolo III (art. 21, 22, 23 e 24) della convenzione fondamentale.

Nello stesso modo verrà pure regolato il trattamento delle corrispondenze cambiantisi fra gli Stati estensi ed i luoghi della Turchia e del Levante ove esistono Uffizj postali austriaci di spedizione, o che riceveranno il loro inoltro a mezzo degli Uffizj stessi.

Conseguentemente tali corrispondenze non verranno caricate che:

1. della sopra tassa corrispondente al loro inoltro sopra Stati esteri, o per via di terra, o col mezzo di battelli a vapore, e questa nella misura medesima in cui viene pagata dai sudditi austriaci;

2. il Diritto austro-estense, per l'inoltro sui territorj dell'Impero e del Ducato, corrispondente a quello attribuito alle spedizioni percorrenti una distanza maggiore di 20 leghe germaniche, e questo da regolarsi colle medesime norme fissate per le corrispondenze internazionali.

C. Korespondencye między Modeną i innemi państwami, po za Austryą leżącemi.

Artykuł 27.

Korespondencye z państwami leżącemi po za Austryą, niedotykające państw związku austriacko-niemieckiego.

Z korespondencyami, prowadzonymi między państwami modeńskimi i takimi, dla których potrzebnem jest pośrednictwo Austrii, jednakowoż z wyłączeniem państw, które przystąpiły do związku austriacko-niemieckiego, lub którym tenże związek służy za pośrednika, postępować należy, co się tycze sasady, zgodnie z oddziałem III. (Art. 21, 22, 23 i 24) traktatu głównego.

W taki sam sposób postępować się będzie z korespondencyami między Modeną a miejscami, leżącemi w Turcyi i Lewancie, w których się znajdują ekspedycye pocztowe austriackie, lub dokąd korespondencye od tychże ekspedycyj dalej przeselane bywają.

W skutek tego na rzeczne korespondencye nałożona będzie tylko:

1) taksa dodatkowa, która opłacaną będzie za przesłanie przez państwa obce, czy to lądem czy morzem, a to w tej samej ilości, jak od poddanych austriackich;

2) portoryum austriacko - modeńskie za przesłkę na gruncie austriackim i modeńskim, wypadające za odległość nad mil 20 niemieckich i uregulowane według przepisów, ustanowionych co do korespondencyi międzynarodowej.

C. Correspondenz zwischen Modena und anderen über Oesterreich hinausgelegenen Staaten.

Artikel 27.

Correspondenz mit über Oesterreich hinausgelegenen Staaten, ohne jene des deutsch-österreichischen Vereines zu berühren.

Die Correspondenzen zwischen den modenesischen und jenen Staaten, für welche die Vermittlung Oesterreichs nothwendig ist, jedoch mit Ausschluss der Staaten, welche dem österreichisch-deutschen Postvereine beigetreten sind, oder welchen dieser Verein als Vermittler dient, werden im Grundsätze in Uebereinstimmung mit der Abtheilung III (Art. 21, 22, 23 und 24) des Hauptvertrages behandelt. Auf gleiche Weise wird die Behandlung der Correspondenzen zwischen den modenesischen Staaten und den Orten in der Türkei und Levante, in welchen österreichische Post-Expeditionen bestehen, oder wohin die Correspondenzen von diesen Expeditionen weiter befördert werden, festgesetzt.

Hiernach werden die fraglichen Correspondenzen nur belastet:

1. mit der Zutaaxe, welche für die Beförderung durch die fremden Staaten, entweder zu Lande oder zur See, und zwar in dem nämlichen Masse, als sie von den österreichischen Unterthanen entrichtet wird;

2. mit dem österreichisch-modenesischen Porto für die Beförderung auf dem österreichischen und dem modenesischen Gebiete, welches für eine Distanz von mehr als 20 deutschen Meilen entfällt, und nach den für die internationale Correspondenz festgesetzten Normen zu reguliren ist.

Articolo 28.

Bonifico della sopratassa, ed incasso del porto austro-estense.

La sopratassa resterà a favore dell'Erario austriaco, e verrà al medesimo bonificata dall'Amministrazione estense per le corrispondenze affrancate negli Stati di Modena a destinazione degli Stati e luoghi predetti, o che da questi ultimi venissero spedite a pagamento negli Stati estensi.

Il porto austro-estense rimarrà a somiglianza di quello per le corrispondenze internazionali, a vantaggio dell'amministrazione ducale per quelle impostate negli Stati estensi, ed a vantaggio dell'Amministrazione austriaca per quelle impostate negli Stati al di là dell'Austria, giacchè per queste ultime l'Ufficio di confine, pel quale entrano le corrispondenze nel territorio austriaco, fa le veci di Ufficio d'impostazione.

Articolo 29.

Tariffa e progressione delle sopratasse.

L'entità delle summentovate sopratasse, in tutte le specialità de' casi, non che la progressione delle relative tariffe, verranno partecipate dall'Amministrazione postale austriaca a quella di Modena con indicazione dei luoghi pei quali l'affrancazione è obbligatoria, e con ogni necessaria istruzione in proposito.

Visto per altro che, per alcune delle sopratasse medesime, potrebbe per avventura occorrere al Governo austriaco di prendere adesso qualche ulteriore intelligenza con singoli Stati esteri, così il medesimo si riserva di far seguire la partecipazione summentovata dopo aver prese

Artykuł 28.

O zwrocie taksy dodatkowej i pobieraniu portoryum austryacko-modenckiego.

Taksa dodatkowa, pozostaje na rzecz eraryum austryackiego i zwrócona będzie temuż przez administracyę pocztową modencką za korespondencye, które frankowane, podane będą w księstwie Modeny do państw i miejsc wyż wspomnionych, tudzież za te, które obciążone należytością portoryjną, nadejdą z tychże państw do Modeny.

Portoryum austr.-modenckie, równie jak portoryum od korespondencyj międzynarodowych za listy, podane w obrębie księstwa Parmy, pójdzie na rzecz administracyi modenckiej, za listy zaś, podane na pocztę w państwach, leżących po za Austryą, na rzecz administracyi austryackiej, ponieważ względem tych państw miejsce urzędu podawczego zastępuje urząd pocztowy graniczny, przy którym korespondencya wstępuje w obręb austryacki.

Artykuł 29.

Taryfa i progresya taksy dodatkowej.

Administracya pocztowa austryacka poda do wiadomości administracyi modenckiej kwoty taksy dodatkowej w mowie będącej na każdy pojedynczy przypadek, tudzież progresyę taryf dotyczących z wyrażeniem miejsc, do których frankować należy, oraz z wszelką w tej mierze potrzebną instrukcyą.

Ponieważ zaś rząd austryacki, względem niektórych tychże taks dodatkowych znajdować się może w położeniu żądania uprzednio od państw obcych, dalszych w tej mierze wyjaśnień, przeto zastrzega sobie udzielić powyższych wiadomości aż po nadejściu tychże wyjaśnień, w każdym zaś

Artikel 28.**Vergütung der Zutaxe und Einhebung des österreichisch-modenesischen Porto.**

Die Zutaxe bleibt zu Gunsten des österreichischen Aerars, und wird diesem von der modenesischen Postverwaltung für die im Herzogthume Modena nach den genannten Staaten und Orten frankirt aufgegebenen, oder aus letzteren nach den Staaten von Modena mit Porto belastet gelangenden Correspondenzen vergütet.

Das österreichisch-modenesische Porto kommt, gleich jenem für die internationale Correspondenz für die in den Staaten von Modena aufgegebenen Briefe der modenesischen Verwaltung für die, in den, über Oesterreich hinausliegenden Staaten aufgegebenen Briefe aber der österreichischen Verwaltung zu Gute, weil für diese Staaten das Gränzpostamt, bei welchem die Correspondenz eintritt, die Stelle des Aufgabe-Amtes vertritt.

Artikel 29.**Tarif und Progression der Zutaxe.**

Die österreichische Postverwaltung wird jener von Modena für alle speciellen Fälle die Beträge der fraglichen Zutaxe, die Progression der bezüglichen Tarife mit Angabe der Orte, nach welchen frankirt werden muss, nebst jeder diessfalls erforderlichen Instruction bekannt geben.

Nachdem jedoch die österreichische Regierung bezüglich einer dieser Zutaxen in der Lage seyn könnte, noch vorläufig von fremden Staaten einige weitere Auskünfte einzuholen, so behält sich dieselbe vor, oberwähnte Mittheilung erst nach Einlangung dieser Auskünfte,

le intelligenze di cui sopra, ma ad ogni modo però sempre un mese prima dell'attivazione della presente convenzione.

Egualemente s'impegna il Governo austriaco a dare immediatamente avviso al Governo di Modena appena si effettui la rinnovazione di alcuna delle convenzioni postali da Esso stipulate coi singoli Stati esteri, e ciò allorquando ne venisse portata una alterazione qualsivoglia all'entità delle analoghe soprattasse, od alle relative gradazioni di peso.

Articolo 30.

Corrispondenze transitanti per gli Stati della lega austro-germanica.

Quelle corrispondenze che il Ducato di Modena concambiasse con località situate al di là di Stati germanici compresi nella lega postale austro-germanica, per modo che il loro istradamento seguisse a traverso, non solo dell'Impero austriaco, ma benanche degli Stati anzidetti, verranno trattate, relativamente alla percorrenza lungo i nominati Impero e Stati e lungo lo Stato estense, in piena conformità alle corrispondenze germaniche, e perciò a tenore del Titolo B della presente convenzione speciale (art. 20 al 26).

Consequentemente le medesime verranno caricate:

- a) del diritto estense stabilito all'art. 22,
- b) del diritto austro-germanico specificato all'art. 23,
- c) del diritto estero per la percorrenza al di là del circondario della lega postale austro-germanica, quale verrà all'evenienza comunicato in armonia ai concerti finali all'art. 29 e finalmente

przypadku na miesiąc wprzód, zanim niniejszy traktat rozpocznie działalność swą.

Również obowiązuje się rząd austriacki udzielić natychmiast wiadomość rządowi modenickiemu, jeżeli odnowiony zostanie traktat, zawarty między państwem austriackiem a państwem obcem, przez któryby nastąpić miała zmiana co do kwot taks dodatkowych lub co do progresyj wagi.

Artykuł 30.

Korespondencye, przechodzące przez państwa związku niemiecko-austriackiego.

Co do korespondencyj, które prowadzi księstwo Modena z miejscami, leżącymi poza państwami, należącymi do związku pocztowego niemiecko-austriackiego, tak, iż takowe przechodzą nietylko przez państwo austriackie, lecz także przez państwa dopiero rzeczzone, podlegają takowe w przechodzie przez Austryą i wspomniane państwa i przez Modenę, w zupełności temu samemu postępowaniu, jak korespondencya niemiecka, oznaczone w oddziale B (art. 20 do 26) niniejszego traktatu specjalnego.

Na rzeczzone korespondencye, nałożone więc będzie:

- a) portoryum modenickie, ustanowione w art. 22.
- b) portoryum austriacko-niemieckie, wyrażone w art. 23.
- c) portoryum obco-krajowe, za przesłankę zewnątrz terytoryum, należącego do związku pocztowego niemiecko-austriackiego, które udzielone zostanie do wiadomości w swoim czasie na mocy art. 29.

jedenfalls jedoch Einen Monat vor dem Eintreten der Wirksamkeit des gegenwärtigen Vertrages zu machen.

Ebenso verbindet sich die österreichische Regierung sogleich der modenesischen Regierung die Eröffnung zu machen, wenn die Erneuerung eines von ihr mit einem fremden Staate abgeschlossenen Vertrages stattfindet, und hierdurch was immer für eine Aenderung bezüglich der Beträge der betreffenden Zutaxen oder Gewichtssteigerungen eintritt.

Artikel 30.

Correspondenzen, welche die deutsch-österreichischen Vereinsstaaten transitiren.

Jene Correspondenzen, welche das Herzogthum Modena mit den, über die, zu dem deutsch-österreichischen Postvereine gehörigen deutschen Staaten hinausgelegenen Orten wechselt, so, dass dieselben nicht nur das Kaiserthum Oesterreich, sondern auch die genannten Staaten durchziehen, werden bezüglich des Durchzuges durch Oesterreich und die genannten Staaten und durch Modena vollkommen gleich, wie die deutsche Correspondenz, daher nach Abtheilung B (Art. 20—26) des gegenwärtigen Special-Vertrages behandelt.

Demnach werden diese Correspondenzen belegt:

- a) mit dem im Art. 22 festgesetzten modenesischen Porto;
- b) mit dem im Art. 23 enthaltenen deutsch-österreichischen Porto;
- c) mit dem fremdländischen Porto für die Beförderung ausserhalb des zum deutsch-österreichischen Postvereine gehörigen Territoriums, welches seiner Zeit zu Folge Artikel 29 bekannt gegeben werden wird, und endlich

d) del diritto di transito per la Svizzera, di cui all'art. 25, ove a questo pure si facesse luogo.

D. Gazzette.

Articolo 31.

Le gazzette sotto fascia concambiantisi fra i due Stati contraenti saranno trattate, a parità di ogni altra specie di stampati, giusta le norme portate dagli articoli 13 della convenzione fondamentale e 10 della presente speciale.

Per rispetto a tutte quelle indistintamente che venissero commesse a mezzo degli Uffici postali varrà il disposto dal Titolo V della convenzione fondamentale, comprendente gli Articoli dal 30 al 40 inclusivamente.

Viene però convenuta una modificazione nei prezzi minimi e massimi di spedizione indicati all'art. 35 della convenzione stessa, in riguardo alle gazzette politiche, per le quali, ritenuta la loro tassa di spedizione stabilita in massima al 50 per cento sul prezzo al quale l'Ufficio speditore le riceve dall'editore (prezzo netto) senza riguardo alla distanza del luogo di destinazione:

a) se vengono pubblicate sei o sette volte la settimana, la tassa suddetta non dovrà essere mai minore di nove (9) nè eccedere ventisette (27) lire austriache all'anno,

b) se vengono pubblicate meno di sei (6) volte la settimana, la stessa tassa non dovrà mai importare meno di sei (6), nè eccedere diciotto (18) lire austriache all'anno.

Pei giornali non politici la tassa comune di spedizione rimarrà invariabilmente ed in ogni caso determinata al 25 per cento sul prezzo netto d'acquisto dei medesimi.

d) należytość przechodowa szwajcarska (Art. 25), jeżeli takowa miejsce ma.

D. Gazety.

Artykuł 31.

Gazety przesłane między państwami kontraktującymi, w opasce krzyżowej, uważane będą zupełnie tak, jak każdy inny rodzaj druków i podlegają postępowaniu według art. 13. traktatu głównego i art. 10. niniejszego traktatu specjalnego.

Co do gazet, które przez urzędy pocztowe będą zamówione, postępować się ma według przepisów oddziału V. traktatu głównego, obejmującego artykuły 30, aż łącznie do 40.

Wszelako co do należytości od przesyłki, objętych art. 35. w stopniu najniższym i najwyższym, zajdzie zmiana względem gazet politycznych, od których, z zatrzymaniem należytości zasadniczej, wynoszącej 50-procent ceny, po której rozsyłająca administracya pocztowa otrzymuje gazetę od nakładcy (ceny czystej), bez względu na oddalenie:

a) jeżeli wychodzą 6 lub 7 razy na tydzień, należytość przesyłkowa wynosić powinna najmniej dziewięć (9), a najwięcej dwadzieścia siedm (27) lir austr. rocznie;

b) jeżeli zaś wychodzą mniej jak sześć razy na tydzień, wspomniona należytość wynosić ma najmniej sześć (6), a najwięcej ośmnaście (18) lir austr. rocznie.

Od dzienników niepolitycznych, spólna należytość przesyłkowa wynosi bez wyjątku 25 - procent ceny czystej, po której urząd pocztowy rozsyłający, takowe otrzymuje.

d) mit der schweizerischen Transitgebühr (Art. 25), insoferne dieselbe einzutreten hat.

D. Zeitungen.

Artikel 31.

Die zwischen den vertragschliessenden Staaten auszuwechselnden unter Kreuzband verwahrten Zeitungen, werden ganz so wie jede andere Gattung von Drucksachen nach den Bestimmungen des Art. 13 des Hauptvertrages und des Art. 10 des gegenwärtigen Specialvertrages behandelt.

Bezüglich jener, welche mittelst der Postämter bestellt werden, haben die Bestimmungen des Abschnittes V des Hauptvertrages, welcher die Artikel 30 bis einschliessig 40 enthält, zu gelten.

Es wird jedoch eine Abänderung hinsichtlich der im Art. 35 enthaltenen niedersten und höchsten Versendungsgebühren für die politischen Zeitungen getroffen, für welche, mit Beibehaltung der grundsätzlichen Gebühr von 50 Percent von dem Preise, zu welchem die versendende Postanstalt die Zeitung von dem Verleger empfängt (Nettopreis), ohne Rücksicht auf die Entfernung:

a) *wenn sie wöchentlich 6 oder 7 Mal erscheinen, die Versendungsgebühr wenigstens neun (9) und höchstens siebenundzwanzig (27) österr. Lire jährlich betragen;*

b) *wenn sie weniger als 6 Mal in der Woche erscheinen, die erwähnte Gebühr wenigstens sechs (6) und höchstens achtzehn (18) österr. Lire jährlich betragen soll.*

Für nicht politische Journale beträgt die gemeinschaftliche Versendungsgebühr durchweg und ohne Ausnahme 25 Percent des Nettopreises, um welchen das absendende Postamt dieselben bezieht.

E. Disposizioni diverse.**Articolo 32.**

Fogli d'avviso e giornali di conteggio.

Pel cambio di tutte le corrispondenze le Amministrazioni postali di amendue gli Stati si serviranno di appositi fogli d'avviso dei quali si annettono le module contrassegnate B e C. Gli estremi dei fogli stessi verranno quotidianamente, tanto in arrivo quanto in partenza, riportati nei relativi giornali di conteggio, dei quali si annettono pure le module contrassegnate D ed E.

Articolo 33.

Applicazione della tassa alle lettere a pagamento.

Siccome la valuta austriaca è quella presa per base nella tariffa, e sono quindi anche da tenersi in tale valuta i conti vicendevoli, resta convenuto che nella spedizione di lettere con tassa venga il relativo importo semplicemente indicato sulle medesime in lire e centesimi austriaci, dalla parte dell'indirizzo, e possibilmente presso all'orlo superiore, nello scopo di facilitare il conteggio sui fogli di avviso e rispettivamente la ricognizione del debito. Trattandosi di tasse composte di due o più diritti, vi verranno questi indicati separatamente.

Quegli Uffici poi, cui tali lettere pervengono direttamente dall'altro Stato, vi applicheranno la tassa nei modi di pratica, bene inteso che gli Uffici estensi potranno inesivamente conguagliare in valuta italiana l'ammontare indicato in valuta austriaca.

Articolo 34.

Liquidazione e saldo dei conti.

Gli Uffici postali austriaci, che sono in corrispondenza diretta cogli estensi, chiuderanno alla fine d'ogni mese i loro

E. Postanowienia rozmaite.**Artykuł 32.**

Karty korespondencyjne i dzienniki rachunkowe.

Przy kartowaniu wszelkich korespondencyj, używać winny zakłady pocztowe obustronne kart korespondencyjnych według załączonych wzorów B i C.

Summy ostateczne tychże kart, zaciągnięte zostaną codziennie tak przy nadejściu jak odejściu poczty, do odpowiednich dzienników rachunkowych, których wzory D i E są załączone.

Artykuł 33.

O zastosowaniu należytości od listów, od których przypada opłata.

Ponieważ za podstawę taryfy, przyjętą została moneta austriacka, a zatem wzajemne rachunki tylko w tej monecie prowadzone być winny; stanowi się przeto, iż przy odśłaniu listów, na których cięży portoryum, opłata dotycząca wyrażona być ma na tychże w austriackich lirach i centezymach, a to na stronie, na której się adres znajduje, i jeżeli można u wierzchniego brzegu, ażeby tym sposobem ułatwić porachunek ich w kartach korespondencyjnych, a względnie rewizyę pretensyi.

Jeżeli idzie o taksy, złożone z dwóch lub więcej należytości, takowe wyrażone być winny każda z osobna.

Urzędy, odbierające wprost od drugiego państwa listy takowe, wyrażać będą należytość w sposób dotychczasowy; rozumie się wszelako samo przez się, iż urzędy modeńskie, kwoty w monecie austriackiej wyrażone, redukować mogą na monetę włoską.

Artykuł 34.

O porachunku i zapłacie.

Urzędy pocztowe austriackie, wprost zamieniające karty z urzędami pocztowymi modeńskimi, winny są zamykać dzien-

E. Verschiedene Bestimmungen.**Artikel 32.***Correspondenzkarten und Abrechnungsjournale.*

Bei der Kartirung sämmtlicher Correspondenzen werden sich die beiderseitigen Postanstalten der Correspondenzkarten nach den anliegenden Formularen B und C bedienen.

Die Endsummen dieser Karten werden täglich sowohl bei der Ankunft, als bei dem Abgange in die bezüglichen Abrechnungsjournale eingetragen, von welchen auch die Formulare D und E beiliegen.

Artikel 33.*Anwendung der Gebühr bei den zahlbaren Briefen.*

Da die österreichische Währung zur Grundlage in dem Tarife genommen wurde, und daher die wechselseitigen Rechnungen in dieser Währung zu führen sind, so wird auch festgesetzt, dass bei der Absendung der mit Porto belasteten Briefe das bezügliche Porto auf diesen in österreichischen Lire und Centesimi und zwar auf der Adresse-Seite, und wo möglich am oberen Rande angesetzt werden, um den Ansatz in den Correspondenzkarten und beziehungsweise die Revision der Forderung zu erleichtern. Insoferne es sich um, aus zwei oder mehreren Gebühren zusammengesetzte Taxen handelt, sind dieselben abgesondert anzuschreiben.

Jene Aemter, welche direct vom anderen Staate solche Briefe erhalten, werden die Gebühren in der bisherigen Art ansetzen; es versteht sich übrigens, dass die modenesischen Aemter die in österreichischer Währung angesetzten Beträge auf italienische Währung reduciren können.

Artikel 34.*Abrechnung und Saldirung.*

Die österreichischen Postämter, welche mit den modenesischen in directem Kartenwechsel stehen, haben mit Ende eines jeden Monates ihre Journale abzuschliessen und unter

giornali, e li manderanno, corredati dei fogli originali d'avviso, al dipartimento dei conti presso il Ministero del commercio a Vienna. Questo ne farà ogni mese la spedizione per esame alla Direzione delle poste Ducali.

Il saldo fra i due Stati dovrà effettuarsi ogni tre mesi, a Vienna od a Modena e precisamente là dove risiede l'Amministrazione creditrice, in valuta legale dello Stato ove succede il saldo, escluso qualunque surrogato alla moneta sonante, e ciò entro il termine di sei settimane a contare dal giorno in cui le due parti, finita la liquidazione dell'ultimo mese del trimestre prossimamente scaduto, sono d'accordo sulla somma del credito e debito rispettivo.

Nella liquidazione dei conti lire cento Austriache saranno conguagliate a lire ottantasette italiane, a norma delle vigenti rispettive tariffe.

Articolo 35.

Corrispondenza di servizio tra le Amministrazioni.

La direzione superiore delle poste lombardo-venete residente in Verona e la Direzione generale delle poste estensi sedente in Modena tratteranno per iscritto fra di loro tutto ciò che si riferirà a servizio. Le quistioni sulle quali detti Dicasteri non potessero mettersi d'accordo, saranno trattate in via diplomatica tra i due Governi.

Articolo 36.

Gravami.

Le rispettive Amministrazioni superiori accoglieranno reciprocamente i gravami, che venissero fatti sulle mancanze dei dipendenti Ufficj od impiegati postali,

niki swoje z końcem każdego miesiąca, i wraz z oryginalnymi kartami korespondencyjnymi przesyłać je wydziałowi rachunkowemu ministerstwa handlu w Wiedniu; z kąd takowe udzielone zostaną co miesiąc dyrekeyi pocztowej modenńskiej do sprawdzenia. Wyrównanie między obudwoma zakładami pocztowymi nastąpi w Wiedniu lub w Modenie, a to, gdzie administracya, mająca przewyżkę, ma siedzibę swoją, w walucie prawnej tego państwa, w którym wyrównanie nastąpi, z wyłączeniem wszelkiego innego środka zapłaty, w monecie brzęczącej, co kwartał w przeciągu 6-ściu tygodni od dnia licząc, w którym obie dwie strony po ukończonej rewizji rachunków z ostatniego miesiąca kwartału właśnie upłynionego, ugodziły się co do kwoty należności, tak na własny rachunek przypadającej jako i dłużnej.

Przy obliczaniu uważać należy 100 lir austryackich za równe 87 lirom włoskim, na zasadzie istniejących, odnoszących się się do tego taryfy.

Artykuł 35.

O korespondencyi urzędowej administracyj między sobą.

Nad dyrekeya pocztowa królestwa Lombardzko-Weneckiego i modenńska dyrekeya pocztowa w Modenie, winny są korespondować z sobą na piśmie, we wszystkich sprawach, dotyczących służby wzajemnej. Przedmioty, względem których nie mogło przyjść porozumienie między władzami wyż wspomnionemi, załatwiać się będą w drodze dyplomatycznej, między obudwoma rządami.

Artykuł 36.

O zażaleniach.

Zażalenia, wniesione z powodu postępowania nieprawego tak urzędów jako też urzędników pocztowych, przyjmować winny władze wyższe, których to dotyczy, i

Anschluss der Original-Correspondenzkarten an das Rechnungsdepartement des Handelsministeriums in Wien einzusenden, welches dieselben monatlich der herzoglichen Generalpostdirection zur Prüfung mittheilt. Die Ausgleichung zwischen den beiden Postanstalten hat in Wien oder in Modena, und zwar dort, wo die guthabende Verwaltung ihren Sitz hat in der gesetzlichen Währung jenes Staates, in welchem die Ausgleichung erfolgt, mit Ausschluss jedes anderen Zahlungsmittels, in klingender Münze, vierteljährig innerhalb sechs Wochen von dem Tage an gerechnet, zu geschchen, an welchem beide Theile nach beendigter Revision der Rechnungen des letzten Monates des nächst abgelaufenen Vierteljahres über den Betrag des betreffenden Guthabens und der Schuldigkeit übereingekommen sind.

Bei der Abrechnung sind hundert österreichische Lire siebenundachtzig italienischen Liren auf Grund der bestehenden bezüglichen Tarife gleichzuhalten.

Artikel 35.

Aemtliche Correspondenz zwischen den Verwaltungen.

Die Oberpostdirection des lombardisch-venetianischen Königreiches und die herzoglich modenesische Generalpostdirection in Modena haben über Alles, was auf den wechselseitigen Dienst Bezug hat, schriftlich zu verkehren, Gegenstände, bezüglich deren eine Verständigung zwischen den erwähnten Behörden nicht erzielt würde, sind im diplomatischen Wege zwischen beiden Regierungen auszutragen.

Artikel 36.

Beschwerden.

Die betreffenden Oberbehörden werden die Beschwerden, die über unrichtige Vorgänge der Postämter und Postbeamten erhoben werden sollten, entgegennehmen und denselben

e renderanno, dopo avere sentite le difese della parte accusata, la debita giustizia.

Articolo 37.

Pratiche disposizioni che possono variarsi di comune accordo dalle Direzioni postali.

Sarà in facoltà delle due Direzioni postali, di cui all'art. 35, l'introdurre nella pratica del servizio quei cambiamenti, dei quali fossero d'accordo nel riconoscere l'utilità, specialmente per quello che riguarda l'aumento e la diminuzione dei pieghi postali, il loro inoltro e simili.

Articolo 38.

Concerti da prendersi pel servizio delle diligenze.

Affinchè il servizio attuale dei corrieri fra l'Austria e la Toscana, di cui è stata speciale menzione all'art. 7 della presente convenzione, possa offrire maggior comodo al pubblico e maggiori benefici alle rispettive casse postali, i due Governi contraenti, visti i concerti già presi in proposito fra quello austriaco e quello toscano (art. 31 della convenzione speciale austro-toscana) e nella ferma fiducia che sia per concorrere allo stesso scopo anche il Governo pontificio, dichiarano di volere al più presto regolare il servizio suddetto per mezzo di altra convenzione speciale basata sulle disposizioni seguenti:

§. 1.

Le tasse di diligenza per gli articoli tutti trasportabili, per le persone e per l'eccedenza di peso del loro bagaglio saranno fissate da una comune tariffa da combinarsi e saranno percette a beneficio delle rispettive casse postali.

wymierzać sprawiedliwość po wysłuchaniu uniewinnień strony oskarżonej.

Artykuł 37.

O zmianach w wykonywaniu służby pocztowej.

Administracyom pocztowym obudwóch stron, o których w art. 35 jest wzmianka, zostawiona jest wolność, zaprowadzić w wykonywaniu służby pocztowej takie zmiany, jakie od obudwóch stron za stosowne zostaną uznane, w szczególności do pomnożenia lub zmniejszenia zmian, pakietów, ich przesłania itp.

Artykuł 38.

Porozumienie się względem służby jazdy pocztowej.

Ażeby istniejąca obecnie jazda kuryerska między Austryą i Toskaną, wspomniana szczególnie w art. 7. traktatu niniejszego, publiczności więcej dogodności, a dotyczącym kursom pocztowym więcej dochodów sprawiła, oba rządy kontraktujące, odnośnie do umów, w tej mierze między austryackim a toskańskim rządem zawartych (art. 31 traktatu specjalnego austryacko-toskańskiego), i w pewnym zaufaniu, że i rząd papieżki temu celowi pomocnym będzie, oświadczają się gotowemi, uregulować w jak najkrótszym czasie służbę powyższą, za pomocą innego traktatu specjalnego, podług zasad następujących:

§. 1.

Należytości jazdy pocztowej od wszelkich przedmiotów, mających być przesłanemi, od podróżnych, od nadwyżki ich pakunku, będą podług taryfy, wspólnie ułożonej, ustanowione i na rzecz dotyczących kas pocztowych ściągane.

nach Anhörung der Rechtfertigungsgründe des angeschuldigten Theiles gebührend Recht tragen.

Artikel 37.

Vereinbarung über Abänderungen im ausübenden Postdienste.

Den beiderseitigen Postverwaltungen, von denen im Art. 35 die Rede ist, steht frei, in der Ausübung des Postdienstes jene Aenderungen, deren Zweckmässigkeit beiderseitig anerkannt wird, einzuführen, insbesondere bezüglich der Vermehrung oder Verminderung der Packetschlüsse, deren Instradirung u. dgl.

Artikel 38.

Einvernehmen wegen des Fahrpostdienstes.

Damit der gegenwärtige Courierdienst zwischen Oesterreich und Toscana, dessen der Artikel 7 des gegenwärtigen Vertrages besonders erwähnt, dem Publikum grössere Bequemlichkeit und den bezüglichen Postcassen grösseres Einkommen verschaffe, erklären mit Bezugnahme auf die hierüber zwischen der österreichischen und toscanischen Regierung getroffenen Verabredungen (Art. 31 des österreichisch-toscanischen Specialvertrages), und im festen Vertrauen, dass auch die päpstliche Regierung zu demselben Zwecke die Hand bieten werde, die beiden vertragschliessenden Regierungen sich bereit, in kürzester Zeit obigen Dienst mittelst eines anderen Specialvertrages nach folgenden Grundsätzen zu regeln:

§. 1.

Die Fahrpostgebühren für alle versendbaren Gegenstände, für Reisende und für das Uebergewicht ihres Gepäcks werden nach einem gemeinschaftlich zu verabredenden Tarife festgesetzt und zu Gunsten der betreffenden Postcassen eingehoben werden.

§. 2.

L'Amministrazione postale di ciascuna delle quattro alte Parti contraenti si incarica in massina di tutte le spese di viaggio fino alla prima stazione postale dello Stato limitrofo.

§. 3.

Ciascuna Amministrazione postale incassa le tasse tutte di diligenza (§. 1) per lo spazio stesso pel quale fa le spese di viaggio (§. 2).

§. 4.

Nel caso che i conduttori e le carrozze della Amministrazione postale di uno Stato servissero sul territorio degli altri Stati, sarebbe assicurato alla medesima un compenso da convenirsi.

I conduttori saranno responsabili degli oggetti loro affidati pel trasporto.

§. 5.

A ciascuno Stato è assicurata dagli altri Stati, per le corse delle diligenze postali, l' esenzione dai diritti di stradali, pedaggi, ed ogni altro privilegio di cui godessero i proprii corrieri sul loro territorio.

§. 6.

Sarà in facoltà dei mittenti di pagare le tasse di trasporto, per gli articoli diretti ad uno degli Stati contraenti, all' atto dell' impostazione o di lasciarne il pagamento a carico del destinatario.

Articolo 39.

Mantenimento interinale delle attuali norme relative al servizio dei corrieri.

Venendo interinalmente e sino alla effettiva istituzione delle diligenze, di cui al precedente art. 38, mantenuto il servizio dei corrieri tra Mantova e Firenze come lo è attualmente, rimarranno frattanto in vi-

§. 2.

Administracya pocztowa każdej z tych czterech wysokich stron kontraktujących, przejmuję na siebie z reguły wszelkie koszty przesłania aż do pierwszej stacyi granicznej państwa ościennego.

§. 3.

Każda administracya pocztowa, pobiera wszelkie należytości jazdy pocztowej (§. 1) od tej przestrzeni, dla której ponosić winna koszta przesłania (§. 2).

§. 4.

W razie, jeżeliby konduktorowie i powozy administracyi pocztowej państwa jednego na terytoryum państw drugich użytymi być miały, zapewnia się teżże wynagrodzenie, oznaczyć się jej mające.

Konduktorowie odpowiedzialnymi są za przesłanki, do transportowania im powierzone.

§. 5.

Każdemu państwu zapewniają państwa inne przy jazdach poczty wozowej, wolność od drogowego i mytowego, tudzież wszelkie uwzględnienie inne, jakkolwiek przysługujące własnym kuryerom na terytoryum właściwym.

§. 6.

Podawcom zostawiona wolność, należytości jazdy pocztowej od przedmiotów, do jednego z państw kontraktujących przeznaczonych, albo opłacić zaraz przy podaniu, albo przekazać je adresatowi do zapłacenia.

Artykuł 39.

Tymczasowe pozostawienie w mocy przepisów, dla służby kuryerskiej istniejących.

Ponieważ tymczasem i aż do chwili istotnego zaprowadzenia jazd pocztowych, w powyższym art. 38 wspomnianych, jazdy kuryerskie między Mantuą a Florencją, w sposób dotychczasowy zatrzymane być ma-

§. 2.

Die Postverwaltung eines jeden der vier hohen vertragschliessenden Theile übernimmt im Grundsatz die sämmtlichen Beförderungskosten bis zur ersten Gränzstation des angränzenden Staates.

§. 3.

Jede Postverwaltung bezieht die sämmtlichen Fahrpostgebühren (§. 1) für dieselbe Strecke, für welche sie die Beförderungskosten zu tragen hat. (§. 2.)

§. 4.

Für den Fall, dass Conducteurs und Wägen der Postverwaltung eines Staates aus dem Gebiete der anderen Staaten benützt würden, wird derselben eine zu vereinbarende Entschädigung zugesichert.

Die Conducteurs haben für die ihnen zum Transporte anvertrauten Sendungen zu haften.

§. 5.

Jedem Staate wird von Seite der anderen Staaten für die Postwagenfahrten die Befreiung von Weg- und Brückenmauthgebühren und jede andere Begünstigung zugesichert, welche den eigenen Courieren auf dem Gebiete derselben zusteht.

§. 6.

Es wird den Aufgebern freigestellt seyn, die Fahrpostgebühren für Gegenstände, welche nach einem der vertragschliessenden Staaten bestimmt sind, entweder bei der Aufgabe zu entrichten, oder solche dem Adressaten zur Bezahlung zuzuweisen.

Artikel 39.

Einstweilige Aufrechthaltung der für den Courierdienst bestehenden Vorschriften.

Da einstweilen und bis zur wirklichen Einführung der im vorhergehenden Artikel 38 erwähnten Fahrposten die Courierfahrten zwischen Mantua und Florenz in der bestehenden

gore non solo le regole per l'attiraglio loro e per le rispettive competenze fissate nell'art. 7 della presente convenzione, ma ancora le norme precedentemente già adottate e stabilite, per quanto si riferisce: — al rendiconto dell' Ufficio di Modena — alle prescrizioni pei corrieri e pelle ricevute di articoli di consegna — agli oggetti esclusi dal trasporto col mezzo dei corrieri suddetti all' imballaggio e suggellamento degli articoli alla tariffa pei medesimi — agli assegni su di loro caricabili — al rinvio ed alle tasse di quelli rifiutati ed inesitanti — e finalmente alla responsabilità pegli articoli stessi.

Ed affinché le norme predette trovino debito luogo nella convenzione presente, si allega sotto F. come parte integrante, una copia delle medesime, quali esistevano sotto i N. N. 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17 e 18 fra gli articoli del 5 Ottobre 1839, addizionali alla convenzione postale del 3 Dicembre 1817.

Articolo 40.

Utilizzazione della strada Giardini nel caso di interruzione delle comunicazioni con Firenze per la via di Bologna.

Nel caso eccezionale in che la comunicazione postale fra gli Stati austriaci e la Toscana non potesse avere luogo per lo stradale pontificio contemplato nei precedenti articoli, come quello di percorrenza ordinaria dei corrieri austro-toscani, rimane convenuto e stabilito che la comunicazione sudetta, sia per mezzo di corrieri, sia per mezzo di staffetta, debba allora venire attivata sulla via Giardini, appena da

ją, przeto pozostają w swej mocy tymczasowo nietylko przepisy co do zaprzęgu i co do należytości dotyczących, w art. 7 traktatu niniejszego ustanowione, lecz też oraz i normy dawniejsze w przedmiocie tym przyjęte i ułożone, o ile takowe dotyczą: składania rachunków urzędu pocztowego w Modenie,— postanowień co do kuryerów i poświadczeń odebrania przesełek jazdy pocztowej,— przedmiotów przez rzeczonych kuryerów z transportu wyłączonych, — opakowania i opieczętowania przesełek, — taryfów dla takowych,—przypuszczalnych rachunków wydatkowych, — odsełania na powrót, tudzież taks co do przesełek albo nie mogących być doręczonymi lub takich, którym przyjęcia odmówiono, nareszcie odpowiedzialności za przedmioty przejęte. Ażeby przeto normy rzeczzone znalazły miejsce swe przynależyte w niniejszym traktacie, przyłącza się jako integrująca część tegoż pod F. odpis onychże, zawartych pod numerami 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17 i 18 w artykułach addycjonalnych z d. 5 Października 1839 do traktatu pocztowego z d. 3. Grudnia 1817 r.

Artykuł 40.

Użycie gościńca Giardini w razie przerwanego połączenia z Florencją na drodze przez Bologna.

W razie wyjątkowym, gdyby połączenie poczt między państwami austriackimi a państwami tokańskimi, nie mogło być uskuteczniomem na gościńcu papieżkim, przeznaczonym w powyższych artykułach na zwyczajną drogę dla kuryerów austriacko-toskańskich, zostaje zgodnie ustanowionem, iż rzeczzone powyżej połączenie, wtedy uskuteczniomem będzie, czy to przez kuryerów, czy za pomocą sztafet

Weise beibehalten werden sollen, so haben inzwischen nicht nur die Vorschriften über deren Bespannung und die bezüglichen Gebühren, wie sie im Artikel 7 des gegenwärtigen Vertrages festgesetzt sind, sondern auch die in früherer Zeit diessfalls angenommenen und festgestellten Normen in Kraft zu bleiben, in soferne es betrifft: — Die Rechnungslegung des Postamtes in Modena — die Vorschriften für die Couriere und über die Empfangsbescheinigungen für die Fahrpostsendungen — die von dem Transporte durch gedachte Couriere ausgeschlossenen Gegenstände — die Verpackung und Versiegelung der Sendungen — den Tarif derselben — die zulässigen Auslage-Anrechnungen — Zurücksendung und die Taxen für unbestellbare oder solche Sendungen, deren Annahme verweigert wird, und endlich die Haftungen für die übernommenen Gegenstände. Und damit die gedachten Normen in dem gegenwärtigen Vertrage ihre gebührende Stelle finden, wird als dessen integrierender Bestandtheil unter F eine Abschrift derselben beigefügt, wie sie unter den Nummern 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17 und 18 in den Additional-Artikeln vom 5. October 1839 zu dem Postvertrage vom 3. December 1817 enthalten waren.

Artikel 40.

Benützung der Strasse Giardini im Falle der Unterbrechung der Verbindung mit Florenz auf dem Wege über Bolöгна.

In dem Ausnahmefalle, dass die Postverbindung zwischen den österreichischen und toscanischen Staaten nicht auf der päpstlichen Strasse stattfinden könnte, welche in den vorhergehenden Artikeln als die gewöhnliche Strasse für die österreichisch-toscanischen Couriere bezeichnet wurde, bleibt es vereinbart und festgestellt, dass sodann die obige Verbindung, sei es mittelst der Couriere oder mittelst den Staffeten auf der Strasse

ambi i Governi austriaco ed estense sia stata riconosciuta, nelle vie più sollecite, la sussistenza dell'insorto impedimento.

Ove la via stessa fosse in allora già regolarmente montata colle rispettive stazioni di posta-cavalli, e perciò in attività come ordinario stradale postale, l'inoltro delle corse lungo il medesimo seguirà giusta le norme generali portate dalla presente convenzione.

Ove invece occorresse straordinariamente di dover montare la via suddetta, viene già fin d'ora convenuto che il Governo estense farà tener nota precisa, tanto delle spese di impianto e di mantenimento delle stazioni di posta-cavalli, quanto delle attività risultanti da introiti ordinari e straordinari e da rimanenza di scorte, per poter poi, a servizio compiuto, presentare al Governo austriaco i relativi conti ed il conseguente bilancio.

Verificandosi un risultato passivo, starà il medesimo, per un quarto a carico del Ducato di Modena, e per tre quarti a carico dell'Austria, che si riserva la facoltà di procurarsi da altri Stati, a seconda dei casi, un equo compenso.

Tuttavolta nel supposto caso la comunicazione fra Modena e Bologna sarà possibilmente mantenuta per mezzo di giornaliere staffette ordinarie, colle quali si spediranno per cura estense sino alla Samoggia, subito dopo l'arrivo delle poste da Mantova e da Milano, i mazzi-lettere che gli Uffici Austriaci ed Estensi troveranno di dover dirigere a Bologna ed oltre. Quelli che dall'Ufficio di Bologna perve-

na gościńcu Giardini, gdy rządy austriacki i modeniński, najkrótszą drogą dowiedzą się o zachodzącej przeszkodzie.

Gdyby w nadzwyczajnym razie potrzebnem było ustawienie stacyi na drodze regularnej, umówionem zostaje obecnie już, iż rząd Modeny dokładny rachunek prowadzić będzie względem ustawienia i utrzymania tychże stacyj pocztowych dla koni, równie jak względem należytości, wypadających z dochodów tak zwyczajnych jak nadzwyczajnych i z zaliczek niewydanych, ażeby po zupełnem spłacie uiszczeniu, przedłożyć mógł rządowi austriackiemu rachunki dotyczące, wraz z bilansem ztąd wypadającym.

Jeżeli rezultat pokazuje się w stanie biernym, natędy jedna czwarta tegoż przypada na księstwo Modeny, trzy zaś czwarte na Austryę, zastrzegającą sobie słuszne wedle okoliczności wynagrodzenie od innych państw.

Atoliż, nawet i w namienionym razie, utrzymane będzie połączenie między Modeną a Bologną, jak dalece takowe uskutecznić się da, za pomocą codziennych sztafet zwyczajnych, któremi administracya modeńska zaraz po nadejściu poczt z Mantuy i Medyolanu, aż do Samoggia, przesyłać będzie winna pakiety listowe, mające być instradowane do Bolognii i dalej przez urzędy pocztowe austriackie lub modeni-

Giardini hergestellt werden soll, sobald die österreichische und modenesische Regierung auf dem kürzesten Wege das Vorhandensein des eingetretenen Hindernisses in Erfahrung gebracht haben werden.

Wenn die Strasse Giardini bis dahin mit den betreffenden Pferde-Poststationen bestellt und daher als gewöhnliche Poststrasse in Benützung seyn sollte, wird die Beförderung der Posten nach den im gegenwärtigen Vertrage enthaltenen allgemeinen Normen erfolgen.

Sollte aber ausserordentlicher Weise die Bestellung der genannten Strasse mit Stationen nothwendig werden, so kommt man schon jetzt dahin überein, dass die modenesische Regierung genaue Vormerkung führen lassen wird, über die Kosten der Aufstellung und Erhaltung dieser Pferde-Poststationen, so wie über die aus den ordentlichen und ausserordentlichen Einnahmen und den nicht verausgabten Vorschüssen sich ergebenden Forderungen, um dann nach vollendeter Leistung der österreichischen Regierung die bezüglichen Rechnungen und die daraus sich ergebende Bilanz vorlegen zu können.

Stellt sich das Ergebniss als ein passives heraus, so fällt ein Viertheil davon dem Herzogthume Modena, drei Viertheile aber Oesterreich zur Last, welches sich vorbehält, von anderen Staaten nach Umständen eine billige Entschädigung sich zu verschaffen.

Doch wird die Verbindung zwischen Modena und Bologna, soweit es möglich ist, selbst in dem angedeuteten Falle, mittelst täglicher ordinärer Staffeten unterhalten werden, mit welchen die Brieffpakete, die von den österreichischen oder herzoglichen Postämtern nach Bologna und weiter instradirt werden sollten, von der modenesischen Verwaltung gleich nach Eintreffen der Posten aus Mantua und Mailand, bis nach Samoggia befördert werden

nissero a quello di Modena per gli Uffici austriaci saranno dallo stesso inoltrati colla prima posta ordinaria alle rispettive destinazioni.

Articolo 41.

Nuove attivazioni di diligenze e di messagerie postali.

Qualora si riconoscesse da ambi i Governi la convenienza di istituire delle corse di diligenze e di messagerie postali fra punti dell'uno e dell'altro Stato, oltre quelle già accennate all'art. 38, si prenderanno ad ogni volta gli opportuni concerti. Ed al fine di raggiungere la maggior possibile uniformità in ambidue gli Stati nel trattamento delle persone e delle cose da inoltrarsi con simili corse, e con quelle che vi influissero, verranno adottati, anche pei tronchi di strada estensi dei regolamenti e delle tariffe che siano possibilmente in analogia coi regolamenti e colle tariffe vigenti nell'Austria, con riserva di quella pei passeggeri, che sarà invece da combinarsi col debito riguardo alle circostanze locali.

Nel caso poi che una diligenza erariale partisse da un dato punto di uno degli Stati contraenti per tutto conto dell'altro, restano assicurati a quest'ultimo i vantaggi tutti di cui fruiscono le erariali del primo, tanto riguardo ad esenzione di stradali, pedaggi, e simili, quanto riguardo a norme di attiraglio, ed a competenze di corsa e di mancia dovute ai mastri di posta, postiglioni e stallieri delle stazioni rispettive.

skie. Pakiety listowe, nadchodzące z urzędu pocztowego w Bologna, do urzędu pocztowego w Modena, dla urzędów pocztowych austriackich, będą najbliższą pocztą zwyczajną do właściwych przeznaczenia miejsc odsełane.

Artykuł 41.

O urządzeniu nowych deliżansów i mesażeryj pocztowych.

Gdyby obadwa rządy za stosowne uznały, urządzić szybko-poczty lub mesażerye pocztowe między miejscami państwa jednego i drugiego, oprócz poczty w art. 38 wspomnianej, wówczas należy rozpocząć o to potrzebne układy. Ażeby zaś w obudwóch państwach zaprowadzić jak największą jednostajność w obchodzeniu się tak z osobami jak z rzeczami, które za pomocą tychże jazd i jazd z niemi w związku zostających, przewożone być mają, zaprowadzone będą także w częściach drogi modeńskiej, o ile można te same przepisy i taryfy, jakie w Austrii obowiązują, z wyjątkiem przepisów co do pasażerów, przy których wzgląd mieć należy na stosunki miejscowe.

Jeżeli szybko-poczta eraryalna z pewnego punktu jednego z państw kontraktujących wychodzi całkowicie na rachunek drugiego, wówczas to ostatnie używać ma wszystkich korzyści, jakich doznają poczty eraryalne pierwszego, tak co do należytości od dróg, mostów i tym podobnych, jakoteż co do normale o zaprzęgach, o pojeźdnie i pocze-stnem dla pocztmistrzów, pocztylionów i dozorców od wozów na stacyach dotyczących.

sollen. Briefpackete, welche von dem Postamte in Bologna für die österreichischen Postämter an das Postamt in Modena gelangen, werden von diesem mit der nächsten ordinären Post ihren bezüglichen Bestimmungsorten zugeführt.

Artikel 41.

Errichtung neuer Eilfahrten und Postmessengerien.

Wenn beide Regierungen die Errichtung von Eilfahrten und Postmessengerien zwischen Orten des einen und des anderen Staates, ausser der im Artikel 38 besprochenen für zweckmässig erachten sollten, so werden jedesmal die erforderlichen Verabredungen gepflogen werden. Und um in beiden Staaten die grösstmögliche Gleichförmigkeit in der Behandlung der Personen und Sachen, welche mit diesen Fahrten und den damit in Verbindung stehenden zu befördern sind, herzustellen, werden auch für die Strecken der modenesischen Strasse so viel als möglich gleiche Vorschriften und Tarife, wie solche in Oesterreich bestehen, angewendet werden, mit Ausnahme jener bezüglich der Passagiere, hinsichtlich welcher auf die Localverhältnisse angemessene Rücksicht zu nehmen seyn wird.

Wenn eine Aerarial-Eilfahrt von einem gegebenen Punkte des einen der vertragsschliessenden Staaten ganz auf Rechnung des anderen ausgeht, so haben Letztere alle Vortheile zuzukommen, deren die Aerarialfahrten des Ersteren geniessen, sowohl bezüglich der Wegmauth-, Brücken- und ähnlichen Gebühren, als auch bezüglich des Besparungsnormalen und der Ritt- und Trinkgelder für die Postmeister, Postillone und Wagenmeister der betreffenden Stationen.

Articolo 42.

Distinte degli Uffiej postali e loro raggi secondo le distanze.

Essendo già state commisurate per parte dell'Ufficio delle corse in Vienna, le distanze tra Uffiej postali Ducali ed Uffiej postali austriaci attualmente esistenti, così verranno, per parte dell'Amministrazione postale austriaca, somministrate le distinte analoghe nel numero occorrente per tutti gli Uffiej Ducali, ed erigendosene dei nuovi si prenderanno in anticipazione gli opportuni concerti per la determinazione delle distanze.

Articolo 43.

Dimostrazione dei prodotti del primo anno.

Anche di coerenza all'art. 43 della convenzione fondamentale, resta convenuto che, allo spirare del primo anno di effettiva durata della presente convenzione speciale, potranno essere presentati da quel Governo che ne avrà interesse i prospetti delle avute risultanze; e ciò al fine di chiedere e concertare coll'altro Governo di comune accordo i rimedi che saranno stimati efficaci a prevenire la rinnovazione delle gravi perdite che si fossero verificate nei propri ordinari prodotti.

Articolo 44.

Convenzioni speciali con altri Stati italiani.

Le convenzioni speciali postali, che i Governi austriaco ed estense saranno per stipulare con altri Stati italiani, dovranno essere reciprocamente comunicate prima che siano concluse, onde possa venir provveduto di comune accordo a quanto nelle medesime riguardasse più particolarmente i due Governi.

Artykuł 42.

O spisie urzędów pocztowych i wykazie ich odległości.

Ponieważ ze strony biura kursowego w Wiedniu, odległości między urzędami pocztowymi modenскими i urzędami pocztowymi obecnie czynnymi austriackimi, już wymierzone zostały, przeto ze strony administracyi pocztowej austriackiej, dostarczone będą dotyczące wykazy w potrzebnej liczbie wszystkim urzędom pocztowym modenским; w razie zaprowadzenia nowych urzędów pocztowych, nastąpi wprzód umowa względem ustanowienia ich oddalenia.

Artykuł 43.

O wykazie dochodów roku pierwszego.

Odnośnie do art. 43 traktatu głównego, stanowi się wspólnie, iż ten rząd, w którego interesie to leży, mocen jest, po upływie pierwszego roku, po zawarciu niniejszego traktatu, przedłożyć wykazy dochodów, a to w celu, ażeby wspólnie z drugim rządem, naradzić się nad środkami najskuteczniejszymi, któreby użytymi być miały dla uchylenia znacznych strat, mogących się wydarzyć we własnych dochodach zwyczajnych.

Artykuł 44.

O traktatach szczegółowych z innymi państwami włoskimi.

Traktaty szczególne, któreby rząd austriacki lub modencki zawrzeć miał z innymi państwami włoskimi, zostaną wzajemnie udzielone przed zawarciem, ażeby o ile wpływ mieć mogą na obadwa rządy, ułożyć takowe z wspólnem porozumieniem.

Artikel 42.

Verzeichniss der Postämter und ihrer Entfernungs-Rayons.

Da von Seite des Cours-Bureaux in Wien die Distanzen zwischen den herzoglichen Postämtern und den bereits in Wirksamkeit befindlichen österreichischen Postämtern schon ausgemessen worden sind, so werden von Seite der österreichischen Postverwaltung die bezüglichen Ausweise in der erforderlichen Anzahl für sämtliche herzogliche Postämter geliefert werden; bei Errichtung neuer Postämter wird vorläufig das Einvernehmen wegen Bestimmung der Entfernungen gepflogen werden.

Artikel 43.

Nachweisung der Erträge des ersten Jahres.

Mit Bezug auf den Artikel 43 des Hauptvertrages kommt man überein, dass es jener Regierung, in deren Interesse es liegen sollte, freisteht, nach Ablauf des ersten Vertragsjahres die Ausweise über die stattgefundenen Einnahms-Ergebnisse vorzulegen und zwar zu dem Ende, um gemeinschaftlich mit der anderen Regierung über die wirksamsten Mittel zur Hintanhaltung wesentlicher Verluste, welche sich in den eigenen gewöhnlichen Erträgen ergeben haben sollten, zu berathen, und dieselben in Anspruch zu nehmen.

Artikel 44.

Specialverträge mit anderen italienischen Staaten.

Die besonderen Postverträge, welche die österreichische und modenesishe Regierung mit anderen italienischen Staaten abzuschliessen in die Lage kommen, sollen vor ihrem Abschlusse wechselseitig mitgetheilt werden, damit, in soweit sie auf die beiden Regierungen Einfluss nehmen, im gemeinschaftlichen Einvernehmen Vorsorge getroffen werden könne.

Articolo 45.

Principio e durata della convenzione.

La presente convenzione comincerà ad avere effetto cinque mesi dopo il giorno in cui avrà avuto luogo il cambio delle ratifiche, e durerà cinque anni, dopo i quali si considererà prolungata d'anno in anno, quando sei mesi prima della scadenza non venga da una delle Parti disdetta.

Articolo 46.

Abolizione di convenzioni anteriori.

Dal momento di attivazione della presente si ammette di comune accordo che si avranno per abrogati, tanto l'antecedente convenzione postale fra l'Austria e Modena del 3 Dicembre 1817, dichiarata continuativa dagli articoli addizionali alla stessa del 5 Ottobre 1839, quanto questi articoli medesimi, e ciò come se fossero stati, così l'una che gli altri, in tempo debito formalmente disdetti, salvo sempre il disposto dall'antecedente art. 39.

Articolo 47.

Sostituzione della presente convenzione a quella del 3 Luglio 1849.

Finalmente si dichiara che questa speciale convenzione, stipulata al seguito dell'altra convenzione postale fatta in Milano il 3 Luglio 1849, viene a questa ultima in ogni sua parte sostituita.

Articolo 48.

Cambio delle ratifiche.

Il cambio delle ratifiche avrà luogo in Modena entro lo spazio di trenta giorni

Artykuł 45.

O terminie, w którym traktat niniejszy obowiązywać zacznie.

Niniejszy traktat rozpocznie działanie swoje w 5 miesięcy po dniu, w którym nastąpi zamiana ratyfikacyi i trwać będzie lat 5, po których upływie, uważanym będzie za przedłużony od roku do roku, jeżeli 6 miesięcy przed upływem nie wypowie takowego jedna z stron kontraktujących.

Artykuł 46.

O zniesieniu dawniejszych traktatów.

Zezwala się niniejszem w spólnem porozumieniu, ażeby od chwili, od której niniejszy traktat rozpocznie działanie swe, uważany był za zniesiony dawniejszy traktat pocztowy między Austryą i Modeną z d. 3 Grudnia 1817, który przez artykuły addycjonalne z d. 5. Paździer. 1839. nadal jeszcze w swej mocy został utrzymany, wraz z temi właśnie artykułami addycjonalnemi, a to w ten sposób, jakby te i ów w należytych czasie formalnie wypowiedziane były, wszakże zawsze z zastrzeżeniem postanowienia w poprzedzającym artykule 39 zawartego.

Artykuł 47.

O substytuowaniu niniejszego traktatu w miejsce traktatu z dnia 3. Lipca 1849.

Ostatecznie oświadcza się, iż niniejszy traktat specjalny, zawarty w skutku innego, w Medyolanie na d. 3. Lipca 1849. zawartego, wstępuje we wszystkich częściach swoich na miejsce dawniejszego.

Artykuł 48.

O zamianie dokumentów ratyfikacyjnych.

Zamiana ratyfikacyi nastąpi w Modenie w przeciągu dni 30 od wystawienia niniej-

Artikel 45.

Anfangstermin und Dauer des Vertrages.

Der gegenwärtige Vertrag wird fünf Monate nach dem Tage der Auswechslung der Ratificationen in Wirksamkeit treten und fünf Jahre dauern, nach deren Verlauf er als von Jahr zu Jahr verlängert zu betrachten ist, wenn nicht sechs Monate vor dem Ablaufe einer der vertragschliessenden Theile denselben aufkündet.

Artikel 46.

Aufhebung der früheren Verträge.

Es wird im beiderseitigen Einverständnisse zugegeben, dass von dem Zeitpuncte, mit welchem der gegenwärtige Vertrag in Wirksamkeit tritt, sowohl der frühere Postvertrag zwischen Oesterreich und Modena vom 3. December 1817, der durch die Additionalartikel vom 5. October 1839 als fortdauernd erklärt wurde, als auch diese Artikel selbst als aufgehoben zu betrachten sind, und das zwar so, als ob der eine wie die anderen zu gehöriger Zeit förmlich gekündet worden wären; jedoch immer mit Vorbehalt der im vorhergehenden Artikel 39 enthaltenen Bestimmung.

Artikel 47.

Substituierung des gegenwärtigen Vertrages an die Stelle jenes vom 3. Juli 1849.

Endlich wird erklärt, dass dieser Specialvertrag, welcher im Verfolge des anderen in Mailand am 3. Juli 1849 eingegangenen Vertrages abgeschlossen wird, in allen seinen Theilen an die Stelle dieses letzteren tritt.

Artikel 48.

Auswechslung der Ratifications-Urkunden.

Die Auswechslung der Ratifications-Urkunden wird in Modena innerhalb 30 Tagen

dalla data della presente, od anche prima se sarà possibile.

Fatto in Modena questo giorno ventinove (29) del mese di Ottobre dell'anno mille ottocento cinquantuno (1851).

G. G. Allegri. (L. S.) G. Forni. (L. S.)

szego traktatu, albo jeżeli można, jeszcze wcześniej.

Działo się w Modenie dnia 29. Października 1851.

G. G. Allegri.

G. Forni.

(L. S.)

(L. S.)

Tu uastępuje załączenie A.

Traktat między Austryą i Toskaną o zasadach związku pocztowego austriacko-włoskiego z d. 5. Listopada 1850, (dziennik praw państwa z roku 1851, cz. XIV. Nr. 53).

Załączenia B. C. D. E.

Formularze kart korespondencyjnych, poświadczeń odebrania i żurnalów obrachunkowych dla urzędów pocztowych austriackich i modeńskich, całkiem równobrzmiące z temi, które drukowane znajdują się przy traktacie pocztowym z Parmą. (Załączenie do Nru 25 w cz. VI dz. pr. p. z roku 1852).

Z a łą c z e n i e F.

Estratto

degli articoli addizionali alla convenzione postale tra Modena ed Austria 3 Dicembre 1817 stabiliti il 5 Ottobre 1839.

Articolo 9.

Desiderando l'Amministrazione delle poste austriache di sistemare in modo più regolare e conveniente i corsi dei corrieri che deve mantenere per proprio conto fra Mantova, Modena e Firenze, si conviene che l'Ufficio generale di Modena il quale già adesso tiene nota degli articoli di valore arrivati, e da spedirsi mediante i detti corrieri, continui in questa pratica e che sopra invito dell'Amministrazione austriaca iscriva pure i passeggeri, che potessero essere trasportati coi detti mezzi, e che in luogo di pagare a mano dei corrieri medesimi l'ammontare dei rispettivi diritti di porto, esso formi mensilmente un rendiconto e spedisca questo insieme colle polizze ri-

Wyciąg.

z artykułów addycjonalnych z d. 5. Października 1839, należących do traktatu pocztowego między Austryą i Modeną z d. 3. Grud. 1817.

Artykuł 9.

Ponieważ austriacka administracya poczt stale sobie życzy zaprowadzić regularniejsze jazdy kuryerskie, mające być utrzymywane na własny rachunek między Mantuą, Modeną i Florencyą, ułożono się przeto, ażeby jeneralny urząd pocztowy w Modenie, prowadzący już obecnie spis o przedmiotach wartości. nadsyłanych i od-syłanych, za pomocą rzeczonych jazd kuryerskich tą manipulacyą dalej się trudnił, i na żądanie austriackiej administracyi, takżei pasażerów zapisywał, korzystających z tego transportowego środka, tudzież ażeby zamiast wypłacenia należącego portoryum do rąk kuryerów, co miesiąc sporządzał wykaz rachunkowy, który doręczony

vom Tage der Ausfertigung dieses Vertrages, oder wenn thunlich, noch früher stattzufinden haben.

So geschehen, Modena den 29. October 1851.

G. G. Allegri.
(L. S.)

G. Forni.
(L. S.)

Folgt: Beilage A.

Vertrag zwischen Oesterreich und Toscana über die Grundlagen eines österreichisch-italienischen Postvereines vom 5. November 1850 (Reichsgesetzblatt vom Jahre 1851, XIV. Stück, Nr. 53).

Beilagen B, C, D, E.

Formularien der Correspondenzblätter, Empfangsbestätigungen und Abrechnungsjournale für die österreichischen und modenesischen Postämter ganz gleichlautend mit denjenigen, welche zu dem Postvertrage mit Parma abgedruckt worden sind. (Beilage zu Nr. 25 im VI. Stücke, Reichsgesetzblatt vom Jahre 1852.)

Beilage F.

Auszug

aus den zum Postvertrage zwischen Oesterreich und Modena vom 3. December 1817 gehörigen Additional-Artikeln vom 5. October 1839.

Artikel 9.

Da die österreichische Postverwaltung die Courierfahrten, welche sie auf eigene Rechnung zwischen Mantua, Modena und Florenz zu unterhalten hat, in einer regelmässigeren Weise festzustellen wünscht, so kommt man überein, dass das Generalpostamt in Modena, welches schon derzeit eine Vorschreibung über die mittelst der besagten Courierfahrten eingelangten und abzusendenden Werthgegenstände führt, mit dieser Manipulation fortfahre, und auf Ansuchen der österreichischen Verwaltung auch die Passagiere einschreibe, welche sich dieses Beförderungsmittels bedienen, ferner, anstatt die entfallenden Portogebühren den Courieren auf die Hand zu bezahlen, monatlich einen Rechnungs-Ausweis verfasse, und

cevute e coi prodotti spettanti alla Cassa postale austriaca dopo la scadenza d'ogni mese all' Ispettorato delle poste in Mantova. Per tale redazione come per la corrispondente manipolazione in generale verranno somministrate le necessarie istruzioni.

Articolo 12.

I conduttori che faranno i viaggi fra Mantova, Modena e Firenze saranno vestiti del prescritto uniforme, e muniti di un parte in cui verranno notate le ore di partenza e di arrivo, i mazzi-lettere, i nomi dei passeggeri, il peso del carico ed il numero dei cavalli, i quali dovranno essere attaccati in ciascuna stazione al legno.

Gli articoli che saranno da spedirsi dagli Uffici postali di Mantova, Bologna e Firenze a quello di Modena e viceversa, dovranno essere descritti in polizze apposite.

Gli Uffici postali ai quali saranno consegnati i detti articoli ne accuseranno ricevuta sulle rispettive polizze e sul parte alle corrispondenti rubriche, mentre i corrieri e condutтери apporranno dal canto loro la propria firma sul registro degli Uffici per comprovare il ricevimento degli oggetti da trasportarsi.

Articolo 13.

Non potranno spedirsi coi suddetti mezzi né animali vivi, né oggetti infiammabili per attrito, pressione, od altrimenti senza darvi causa volontariamente, neppure in generale tutti quelli, che per la loro qualità possono danneggiare facilmente gli altri effetti, ed in ispecie la polvere da schioppo, gli acidi minerali, i preparati di cloro.

być ma po upływie każdego miesiąca inspektoratowi pocztowemu w Modenie, z załączeniem odebranych kart jazdy pocztowej i kwot, należących się kasie austriackiej pocztowej. Dla ułożenia takowych rachunków, równie jak dla stosownej manipulacyi w ogólności, dane będą instrukcyje należyte potrzebne.

Artykuł 12.

Konduktorowie, odbywający drogę między Mantuą, Modeną i Florencyą, nosić będą uniform przepisany i zaopatrzeni być winni w kartę, tak zwaną godzinową, do której wciągane będą godziny odejścia i nadejścia, pakiety listowe, imiona pasażerów, waga ładunku i liczba koni, mających być w każdej poszczególniej stacyi do powozu zaprzężonemi.

Przedmioty, przeselane od urzędów pocztowych w Mantua, Bologna i we Florencyi, do urzędu pocztowego w Modena i na powrót, muszą być wciągane do własnych kart jazdy pocztowej.

Urzędy pocztowe, którym rzeczzone przedmioty oddane zostały, winny odebrać takowych potwierdzić, nie tylko w dotyczących kartach jazdy pocztowej, ale i w karcie godzinowej, w przeznaczonych ku temu rubrykach, kurjerzy zaś i konduktorowie zapiszą nazwisko swe w rejestrze urzędowym, dla wykazania odebrania przedmiotów, przesać się mających.

Artykuł 13.

Nie będą przeselane powozami kurjerскими: zwierzęta żyjące, przedmioty przez frykęcę, przycisk lub innym sposobem bez przyczyny, pochodzącej z własnej woli, łatwo zapalne, i w ogólności wszystkie przedmioty, któreby wedle natury swej łatwo uszkodzić mogły inne jeszcze przeselki, mianowicie: proch strzelny, kwasy mineraliczne, preparaty chlorowe.

derselben unter *Beischluss* der empfangenen Fahrpostkarten und der, der österreichischen Postcasse zukommenden *Beträge* nach Ablauf eines jeden Monats dem Post-Inspectorate in Mantua übermittle.

Für die *Verfassung* solcher Rechnungen, wie überhaupt für die entsprechenden *Manipulationen*, werden die nöthigen *Instructionen* mitgetheilt werden.

Artikel 12.

Die *Conducieure*, welche die Strecke zwischen Mantua, Modena und Florenz befahren, werden mit der *vorschriftmässigen Uniform* bekleidet, und mit einem *Stundenpasse* versehen seyn, in welchem die *Stunden* der Abfahrt und der Ankunft, die *Briefpackete*, die *Namen* der Passagiere, das *Gewicht* der Ladung und die *Anzahl* der Pferde, die in jeder Station dem Wagen vorgespannt werden sollen, einzutragen sind.

Die *Gegenstände*, welche von den Postämtern in Mantua, Bologna und Florenz an das Postamt in Modena und umgekehrt gesendet werden, müssen in eigenen Fahrpostkarten eingetragen werden.

Die *Postämter*, denen die erwähnten *Gegenstände* übergeben werden, haben den *Empfang* derselben auf den bezüglichen Fahrpostkarten und im *Stundenpasse* in den dazu bestimmten *Rubriken* zu bestätigen, die *Couriere* und *Conducieure* aber ihrerseits ihre eigene *Numensfertigung* in dem *Amtsregister* einzutragen, um die *Empfangnahme* der zu befördernden *Sendungen* darzuthun.

Artikel 13.

Von der *Beförderung* mittelst *Courierwagen* sind ausgeschlossen: *lebende Thiere*, *Gegenstände*, welche durch *Reibung*, *Druck* oder sonst ohne eine in der freien Willkühr liegende Ursache sich entzünden können, überhaupt alle jene, welche ihrer *Eigenschaft* nach die anderen *Sendungen* leicht beschädigen können, insbesondere: *Schiesspulver*, *mineralische Säuren*, *Chlor-Präparate*.

Articolo 14.

Gli articoli dei quali viene assunto il trasporto dovranno a seconda del loro volume, peso, contenuto e percorrenza essere bene involti, sigillati e muniti di un chiaro e preciso indirizzo, colla dichiarazione del loro contenuto e valore. I pacchi e le merci dovranno inoltre essere accompagnati da una lettera di carico e da una dichiarazione aperta delle medesime.

Articolo 15.

Gli articoli stessi da trasportarsi coi mezzi Imperiali fra Modena, Bologna, Firenze e Mantova saranno tassati per ora a norma della tariffa attualmente in vigore; resta però facoltativo alla Amministrazione delle poste austriache di applicare agli stessi trasporti quella tariffa che in seguito essa erovasse opportuno di mettere in esecuzione.

I prezzi pel trasporto dei passeggeri fra i suddetti luoghi saranno stabiliti con apposita tariffa, la quale verrà comunicata e che potrà in seguito anche essere variata.

Articolo 16.

Non saranno ammessi in via di assegno sugli articoli suddetti, che quelli di porto, dazio e consegna, i quali dovranno essere pareggiati dai rispettivi Uffici non più tardi di otto giorni.

Articolo 17.

Gli articoli rifiutati dai destinatari e quelli dei quali non potesse effettuarsi la consegna per causa di morte del destinatario senza eredi, verranno respinti non più tardi di otto giorni.

Parimenti verranno ritornati all'Ufficio speditore quelli che non venissero riti-

Artykuł 14.

Przedmioty, przyjęte do przesłania, muszą, ze względu na ich objętość, wagę, treść i drogę, odbyć się mającą, należycie być zapakowane, opieczętowane i wyraźnym dokładnym adresem, z wskazaniem oraz treści i wartości, być opatrzone.

Pakiety i towary, muszą nadto opatrzone być listem frachtowym i otwartą deklaracją.

Artykuł 15.

Przesyłki, prowadzone za pomocą środków transportowych cesarskich, taksowane być mają tymczasem podług obecnie istniejącej taryfy. Administracya pocztowa austriacka, zastrzega sobie jednak prawo na przesyłki, właśnie wspomniane, zastosować tę taryfę, którąby na przyszłość zaprowadzić stosownem uważała. Należytości za przeprawę podróżnych między miejscami rzeczonymi, ustanowione będą w osobnej taryfie, która będzie za komunikowaną i na przyszłość także może być zmienioną.

Artykuł 16.

Jako wydatek, policzone być mają przy właśnie rzeczonych przesyłkach tylko portorium, należytość celna i należytość za doręczenie, względem czego dotyczące urzędy pocztowe ugodzić się będą miały najdalej w ciągu dni ośmiu.

Artykuł 17.

Przesyłki, których adresat przyjęć nie chce, tudzież, które z powodu śmierci adresata, bez zostawienia spadkobierców, nie mogły być doręczone, mają, najdalej po upływie dni ośmiu, nazad być odesłane. Równie też nazad odesłane będą do urzędu pocztowego przesyłającego te przedmioty,

Artikel 14.

Die Gegenstände, welche zur Beförderung angenommen werden, müssen mit Rücksicht auf ihren Umfang, Gewicht, Inhalt, und die zu durchlaufende Strecke gehörig verpackt, versiegelt, und mit einer deutlichen genauen Adresse unter Angabe des Inhaltes und Werthes versehen seyn.

Packete und Waaren müssen überdiess mit einem Frachtbriefe und einer offenen Erklärung (Declaration) begleitet seyn.

Artikel 15.

Die Sendungen, die mit den kaiserlichen Transportmitteln zwischen Modena, Bologna, Florenz und Mantua befördert werden, sind für jetzt nach dem dermal bestehenden Tarife zu taxiren. Die österreichische Postverwaltung behält sich jedoch das Recht vor, auf eben diese Versendungen jenen Tarif anzuwenden, welchen sie in der Folge etwa in Wirksamkeit zu setzen für dienlich erachten sollte. Die Gebühren für die Beförderung von Reisenden zwischen den genannten Orten werden durch einen eigenen Tarif festgesetzt, welcher mitgetheilt werden wird und in der Folge auch geändert werden kann.

Artikel 16.

Zur Aufrechnung als Auslage sind bei den gedachten Sendungen nur das Porto, die Zoll- und Uebernahmsgebühr zulässig, worüber die betreffenden Postämter sich spätestens binnen acht Tagen auszugleichen haben.

Artikel 17.

Sendungen, deren Annahme von dem Adressaten verweigert wird, und solche, die wegen Todes des Adressaten ohne Hinterlassung von Erben, nicht bestellt werden können, sollen längstens nach Ablauf von acht Tagen zurückgesendet werden. Ebenso werden an

rati dalla posta entro due mesi dal giorno dell'avviso datone al destinatario.

Il diritto dovuto per questi rinvii viene stabilito come segue :

- a) le tasse del porto, dazio ecc. inerenti alla spedizione al luogo del destino dovranno nell'atto del ritorno soddisfarsi dall'Ufficio mittente ;
- b) il porto pel ritorno sarà determinato nella metà soltanto della tassa ordinaria prescritta dalla tariffa ;
- c) vengono esentati dalle spese di porto pel ritorno le scritture, gruppi ed articoli di niun valore o al disotto di dieci (10) fiorini ;
- d) finalmente nel caso che l'ammontare delle tasse di porto per la spedizione e pel ritorno di un articolo respinto assorbisse il suo valore, e che tale ammontare non si potesse conseguire dal mittente, si condonerà non solo il diritto di porto pel ritorno, ma parte, od anche tutto quello di spedizione, il che per altro sarà di volta in volta determinato di reciproca intelligenza fra le rispettive Amministrazioni, le quali s'interessarono pure all'occorrenza per l'eliminazione di quelle spese di cui l'articolo fosse stato caricato dagli Uffici postali esteri, o da Istituti privati di trasporto.

Articolo 18.

Le due Amministrazioni estense ed austriaca sono scambievolmente garanti per gli articoli che una riceve dall'altra ed assumono reciprocamente nei casi di perdita o danneggiamento degli oggetti stessi l'obbligo d'indennizzarsi secondo le discipline vigenti nei rispettivi Stati, restando

frachtowe, których w ciągu dwóch miesięcy od dnia danego adresatowi awizo w urzędzie pocztowym nie podniesiono.

Należytość od przesełek takowych powrotnych, opłacona być ma w sposób następujący :

- a) Portoryum i należitości celne itd., połączone z przesłaniem do miejsca przeznaczenia, będą w powrocie opłacone przez urząd pocztowy, takowe przesyłający ;
- b) portoryum od powrotnej przesełki, opłacone być ma tylko w połowie zwyczajnej taksy taryfowej ;
- c) portoryum zwrotowego nie opłacają : pisma, pakiety i rzeczy bez wartości, albo we wartości niżej zł. r. 10.
- d) Jeżeli zresztą kwota należitości portoryjnej od przedmiotu powróconego za przeskę tam i nazad, wartość onegoż przechodzi, a kwota rzeczona od przesyłającego ściągnioną być nie może, upuszczone będzie nietylko portoryum za odesłanie, lecz też całe portoryum, lub część onegoż za przesłanie. Co do tego więc, porozumieć się winny w każdym poszczególnym razie, dotyczące administracye pocztowe, które także wedle okoliczności, należyte kroki uczynić winny, względem odpisania tych wydatków, któremi obciążoną została przesełka zagranicznych urzędów pocztowych, albo zakładów transportowych prywatnych.

Artykuł 18.

Administracye pocztowe, tak modenka jak austriacka, są sobie wzajemnie odpowiedzialne za przesełki, które jedna od drugiej na się bierze, i przejmuje w przypadku zagubienia lub uszkodzenia przesełek takowych, obopólnie na się obowiązek wynagrodzenia, wedle przepisów, istniejących

das absendende Postamt jene Frachtstücke zurückbefördert, welche binnen zwei Monaten von dem Tage des, dem Adressaten gegebenen Avisos bei dem Postamte nicht erhoben worden sind.

Die für diese Rücksendungen schuldige Gebühr wird folgendermassen festgesetzt:

- a) *die Porto- und Zollgebühren u. s. w., welche mit der Versendung an den Bestimmungsort verbunden sind, sollen bei der Rücksendung von dem absendenden Postamte vergütet werden;*
- b) *das Porto für die Rücksendung wird nur mit der Hälfte der gewöhnlichen tarifmässigen Taxe bestimmt;*
- c) *vom Retourporto befreit sind: Schriften, Packete und Sachen ohne Werth, oder von einem Werthe unter 10 fl.;*
- d) *falls endlich der Betrag der Portogebühren für die Hin- und Zurücksendung eines retournirten Stückes den Werth desselben verschlänge, und dieser Betrag von dem Absender nicht hereinzubringen wäre, wird nicht nur das Porto für die Rücksendung, sondern auch das Ganze oder ein Theil des Portos für die Hinsendung erlassen werden. Hierüber haben sich übrigens die betreffenden Postverwaltungen von Fall zu Fall in das Einvernehmen zu setzen, und werden sich dieselben vorkommenden Falles auch wegen Abschreibung jener Auslagen verwenden, mit welchen die Sendung von ausländischen Postämtern oder Privatbeförderungs-Anstalten belastet worden wäre.*

Artikel 18.

Die modenesische und österreichische Verwaltung haften wechselseitig für die Sendungen, welche die eine von der anderen übernimmt, und übernehmen gegenseitig für den Fall des Verlustes und der Beschädigung dieser Sendungen die Verpflichtung, sich nach den

esse responsabili pei loro impiegati od altre persone addette al servizio delle poste.

Questa responsabilità incomincia dal momento della consegna di detti articoli dall'uno all'altro Stabilimento postale delle Parti contraenti od ai loro impiegati per la distribuzione o per l'ulteriore avanzamento degli oggetti stessi, senza che sia stata dallo Stabilimento che le riceve, rimarcata alcuna irregolarità o lesione, e termina, in quanto a quelli che sono indirizzati ai luoghi dei rispettivi Stati nell'atto della consegna al destinatario senza che questo abbia fatto alcun rimarco, e nell'atto della consegna ad un Istituto estero per riguardo a quelli destinati ad altri Stati. Per gli articoli di quest'ultima categoria le rispettive Amministrazioni interporranno i loro buoni uffizj per il risarcimento che potesse competere in caso di mancanza o danneggiamento.

Qualora si richiedesse una indennizzazione pel danneggiamento o per mancanza in un articolo che al momento della consegna dall'uno all'altro Istituto postale non fosse stata rimarcata, ed ove potesse sospettarsi che tale danneggiamento o mancanza avesse avuto luogo sul territorio dell'altra parte, si dovrà procedere ad una rigorosa investigazione per verificarne la derivazione e qualora dalla relativa procedura risultasse l'obbligo dell'indennizzazione dovrà questa concedersi dalla parte a cui spettasse.

La detta investigazione dovrà farsi da quella parte nel territorio della quale è avvenuto il danneggiamento, coadiuvandola però l'altra a seconda delle circostanze del caso.

Nel caso poi che si avesse un fondato sospetto che il difetto rimarcato sopra un

w dotyczących państwach, przyczem odpowiedzialnymi zostają za urzędników swych i inne osoby, użyte do służby pocztowej. Odpowiedzialność ta, bierze początek, jak skoro przesyłka od zakładu pocztowego lub od urzędników jednej strony kontraktującej, oddaną została drugiej do doręczenia lub dalszego jej przesłania, a zakład pocztowy odbierający, niespostrzegł żadnej nieregularności lub uszkodzenia; odpowiedzialność takowa kończy się, co się tycze przesyłek, adresowanych do miejsc w państwach dotyczących, z aktem dostawienia jej do rąk adresatowi, — co się zaś tycze przesyłek, do innych państw przeznaczonych, z aktem oddania takowej zakładowi zagranicznemu. Co do przesyłek kategorii ostatniej, dotyczące administracye będą winny czynić kroki należyte w przedmiocie tego wynagrodzenia, jakieby żądaniem być mogło w razie zagubienia lub uszkodzenia.

Jeżeliby żądano wynagrodzenia szkody, lub ubytku, nie spostrzeżonego w momencie, jak przesyłka od jednego zakładu pocztowego przeszła w ręce drugiego, a zachodziło przytem podejrzenie, iż uszkodzenie lub zagubienie wydarzyło się w tamczym terytoryum, wówczas przedsięwzięte będzie ścisłe dochodzenie względem początku uszkodzenia lub ubytku, a gdyby się ztąd wykazał obowiązek do wynagrodzenia, wypełnić go będzie winna ta strona, na którą przypadnie.

Rzeczne dochodzenie, prowadzić będzie ta strona, w której terytoryum szkoda zapadła, atoliż wedle okoliczności z współdziałaniem strony przeciwnej.

Gdyby zresztą uzasadnione było takie podejrzenie, iż spostrzeżona na przedmiocie

in den bezüglichen Staaten geltenden Vorschriften zu entschädigen, wobei sie für ihre Beamten und andere bei dem Postdienste verwendete Personen verantwortlich bleiben. Diese Verantwortlichkeit beginnt, sobald eine Sendung von der Postanstalt oder den Beamten des einen vertragschliessenden Theiles an die des anderen zur Bestellung oder Weiterbeförderung derselben Sendung übergeben wird, ohne dass von der übernehmenden Postanstalt eine Unregelmässigkeit oder Verletzung bemerkt worden wäre, und sie endiget, was die nach Orten der bezüglichen Staaten adressirten Sendungen betrifft, mit dem Acte der Uebergabe an den Adressaten, ohne dass dieser eine Bemerkung gemacht hätte; was aber die nach anderen Staaten bestimmten Sendungen betrifft, mit dem Acte der Uebergabe an eine ausländische Anstalt. Für Sendungen der letzteren Kategorie werden die betreffenden Verwaltungen ihre Verwendung eintreten lassen, zum Zwecke jener Entschädigung, welche im Falle des Verlustes oder der Beschädigung in Anspruch genommen werden könnte.

Wird eine Schadloshaltung für eine Beschädigung oder einen Abgang verlangt, welche im Augenblicke der Uebergabe von einer Postanstalt an die andere nicht bemerkt worden wäre, und wobei der Verdacht obwalten könnte, dass die Beschädigung oder der Verlust im jenseitigen Gebiete sich ergeben habe, so ist eine strenge Untersuchung über deren Ursprung anzustellen, und falls die bezügliche Erhebung die Verpflichtung zur Schadloshaltung herausstellen sollte, letztere von dem Theile, dem sie zur Last fiele, zu gewähren.

Die gedachte Untersuchung muss von jenem Theile geführt werden, auf dessen Gebiete der Schade geschehen ist, jedoch nach Massgabe der Umstände unter Mitwirkung des anderen Theiles.

Wäre endlich ein begründeter Verdacht vorhanden, dass der an einem Gegenstande wahrgenommene Mangel von dem Verschulden oder der bösen Absicht des Absenders her-

articolo derivasse da colpa o frode del mittente, le parti contraenti impiegheranno tutti i mezzi per poter escludere la domanda di risarcimento.

L'indennizzazione per la perdita o danneggiamento di un articolo dovrà soddisfarsi dall'Amministrazione a cui incombe, subito dopo riconosciuto legalmente l'obbligo dell'indenizzazione.

jakim wada pochodzi z winy lub złego zamiaru odsełającego, strony kontraktujące użyć będą winny wszelkich środków do odzrucenia żądanego wynagrodzenia.

Wynagrodzenie za zagubienie lub uszkodzenie przesyłki, uiścić winna administracya, na której obowiązek takowy zalega, a to natychmiast jak tylko zobowiązanie do wynagrodzenia tego prawnie uznanem zostało.

Po przejrzeniu i rozważeniu wszystkich artykułów niniejszej konwencyi, oświadczamy, iż wszystkie i każdy z osobna, przyjmujemy i zatwierdzamy, przyrzekając oraz słowem Naszem cesarskiem, iż nakażemy, ażeby wszystko, cokolwiek w nich się znajduje, ściśle wykonywanem było, i że nigdy nie dozwolimy, ażeby od Naszych władnych, w czemkolwiek był im uszczerbek czyniony.

W dowód czego, dokument niniejszy ratyfikacyjny, własną ręką podpisaliśmy i na nim pieczęć Naszą cesarsko-królewską wycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Wiedniu 17. Grudnia 1851, w czwartym roku Panowania Naszego.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg m. p.

rühre, so werden die vertragschliessenden Theile alle Mittel anwenden, um den Entschädigungsanspruch zurückweisen zu können.

Die Entschädigung für den Verlust oder die Beschädigung einer Sendung hat die Verwaltung, welcher dieselbe obliegt, sobald die Verpflichtung zur Schadloshaltung gesetzlich anerkannt ist, sogleich zu leisten.

Nos visis et perpensis conventionis hujus articulis, illos omnes et singulos ratos hisce gratosque habere declaramus, verbo Nostro Caesareo spondentes, Nos ea omnia quae in illis continentur, fideliter executioni mandatueros, nec ut illis ulla ratione a Nostris contraveniatur, permissuros esse.

In quorum fidem praesentes ratihabitionis tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro Caesareo Regio adpresso muniri jussimus.

Dabantur Viennae die 17. Mensis Decembris anni 1851, Regnorum Nostrorum anno quarto.

FRANCISCUS JOSEPHUS.

F. SCHWARZENBERG.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Further faint, illegible text in the middle section of the page.

FRANCIS JOSEPH

M. SCHWABER